

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

STALKING – JEHO PACHATELÉ A OBĚTI

Autor práce: Nikol Heřmanová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Romana Morongová

Datum odevzdání: 31.8.2020

2020

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Romaně Morongové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

Heřmanová, N. *Stalking – jeho pachatelé a oběti*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 63 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Romana Morongová

Klíčová slova: stalking, trestný čin, pachatel, oběť

Téma práce je Stalking – jeho pachatelé a oběti. Skládá se z teoretické a praktické části.

Teoretická část shrnuje poznatky o vývoji trestného činu z historie až po současnost. Zahrnuje právní úpravu stalkingu. Zabývá se pojmy, jako jsou pachatelé a jejich rozstřížení, oběti, pomoci obětem z hlediska právní úpravy a neziskových organizací. A jako poslední budou uvedeny rady pro oběti.

V praktické části je zahrnuta analýza statistických dat o stalkingu za rok 2018 a 2019. Dále jsou uvedeny případové studie, rozhovory provedené s pracovníky organizací pomáhajícím obětem trestných činů.

ABSTRACT

HEŘMANOVÁ, N. Stalking – it's offenders and victims. Balcheor Thesies. České Budějovice : The College of European and Regional Studies,2019 63 pages, Supervisor Mgr. Romana Morongová

Key words: stalking, crime, offender, victim

The theme of the bachelor thesis is “*Stalking –it’s offenders and victims*”. Thesis is divided in theoretical and practical parts.

The theoretical part summarizes the knowledge about the development of crime from history to the present. Includes stalking legislation. It deals with concepts such as offender and their divisions, victims, victim assistance in terms of legislation and organizations. And lastly, advice for victims will be given.

The practical part includes an analysis of statistical data on stalking for the years 2018 and 2019. The following are case studies, interviews conducted with employees of organizations helping victims of crime.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Stalking	10
3 Právní úprava stalkingu.....	11
4 Počátky stalkingu	12
5 Mýty o stalkingu	13
6 Znaky.....	15
7 Klasifikace stalkingu.....	16
8 Stalking a vztahové násilí	17
9 Stalking celebrit	18
9.1 Typy pronásledování.....	18
10 Pachatelé	20
10.1 Typy pachatelů	21
11 Druhy stalkingu.....	23
11.1 Dle způsobu chování pronásledovatele.....	23
12 Oběť	26
12.1 Viktimologie	26
13 Oběti stalkingu	28
13.1 Dopady na oběť.....	28
13.2 Falešné oběti.....	29
14 Organizace pomáhající obětem	31
14.1 Bílý Kruh Bezpečí.....	31
14.2 Diecézní charita Plzeň.....	32
14.3 Člověk v tísní	32
15 Oběti a zákon.....	33
15.1 Zákon o zvláštních řízeních soudních.....	33
15.2 Trestní řád	33

15.3 Zákon o obětech trestných činů.....	34
15.4 Krátkodobá ochrana osoby.....	35
16 Shrnutí rad pro oběti stalkingu.....	36
17 Kazuistika.....	37
16.1 První případ.....	37
16.2 Případ druhý.....	38
18 Přehled o pravomocně vyřízených fyzických osobách dle § 354 TZ.....	42
19 Komparace dat za rok 2018 a 2019.....	48
18.1 Komparace dat pro Západočeský kraj za rok 2018 a 2019.....	50
20 Rozhovory.....	53
19.1 Respondent č.1:.....	53
19.2 Respondent č.2:.....	54
19.3 Shrnutí rozhovorů.....	56
Závěr.....	57
Seznam použitých zdrojů.....	59
Seznam tabulek a grafů.....	61

Úvod

Stalking byl do trestního zákoníku České republiky zaveden v roce 2010, je tedy znám už několik let. Největší zájem o tento fenomén byl v době okolo jeho zařazení do trestního zákoníku jako nebezpečné pronásledování. V této době se objevilo v médiích několik případů, které měly vliv i na přijetí právní úpravy. Oproti zahraničí jsme však ve zkoumání tohoto fenoménu pozadu, v cizích zemích byl znám přibližně od 90. let a také díky mediálními případy. Odhadem se s tímto deliktem setká minimálně 2 až 8 % lidí. Své kořeny má v psychiatrii a do kriminologie, kriminální psychologie a trestního práva začal pronikat mnohem později.

Téma Stalking – psychologické a právní aspekty bylo zvoleno díky tomu, že je stále aktuální problematikou, jak na našem území, tak i celosvětově. Většinou se projevuje ve vztazích s užší vazbou (partneři, kolegové, apod.). Dnešní doba ulehčuje pachatelům pronásledovat a obtěžovat oběť díky médiím. Prakticky každý vlastní mobilní telefon, email, nebo používá nějakou sociální síť, na které zveřejňují plno příspěvků ze svého života. Stalking může vzniknout i jako důsledek domácího násilí, kdy násilník byl vykázán a rozhodnul se tak mstít. Jeho dopady působí na oběť zcela zásadně a je potřeba, aby se jim dostalo potřebné pomoci. Často díky obrazu v médiích dochází ke zkreslení informací o tomto trestném činu.

Práce se zaměřuje především na charakteristiku stalkingu, dále pak na způsoby pronásledování oběti, vztah mezi pachatelem a obětí a důsledky stalkingu pro oběť. V návaznosti na tato témata je v práci rovněž věnována pozornost pomoci obětem tohoto trestného činu jak z hlediska institutů práva, tak i neziskových organizací. Teoretická část je doplněna o část empirickou, ve které jsou využity tři metody výzkumu. Jednou z nich je komparace statistických dat dle soudů z roku 2018 a 2019 o pachatelích na území ČR a také na území Západočeského kraje (který je tvořen územími samosprávných krajů Plzeňského a Karlovarského). Další metodou jsou dvě případové studie, a jako poslední metoda jsou strukturované rozhovory s pracovníky neziskových organizací, které se problematice stlakingu, resp. pomoci jeho obětem dlouhodobě zabývají.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této práce je poukázat na skutečnost, že stalking je závažným trestným činem. Je rozdělena na část teoretickou a empirickou.

Teoretická část se zaměřuje na vymezení pojmu stalking neboli nebezpečného pronásledování od historie až po současnost. Je zde představeno paragrafové znění nebezpečného pronásledování zakotveném v trestním zákoníku. Jednotlivé kapitoly seznámí čtenáře s typickými znaky stalkingu a také s nejčastějšími mýty, které se šíří laickou veřejností. Dále se pak zaměřuje na pachatele, na jejich motivy vedoucí k pronásledování oběti. Představení typologie pachatelů a jejich způsoby, které využívají ke stalkingu. Rovněž na představení hlavní charakteristiky oběti z obecného hlediska a z hlediska stalkingu. A v neposlední řadě jsou zde uvedeny možnosti pomoci obětem prostřednictvím organizací pomáhajícím obětem trestných činů a také jaké má oběť možnosti ochrany z hlediska institutů zákona.

V Empirické části bakalářské práce jsou použity tři metody výzkumu. Jednou z nich je vyjádření a komparace statistických dat pomocí grafů a tabulek z roku 2018 a 2019 o pachatelích na území ČR a také na území Západočeského kraje (který je tvořen územími samosprávných krajů Plzeňského a Karlovarského). Další metodou jsou dvě případové studie, a jako poslední metoda jsou strukturované rozhovory s pracovníky neziskových organizací, které se problematice stlakingu, resp. pomoci jeho obětem dlouhodobě zabývají.

2 Stalking

Tento pojem je převzatý z anglického jazyka, kde původně v řeči lovců znamenal stopování lovné zvěře. V České republice se tento výraz používá také, ale máme i vlastní překlad, který je uveden v trestním zákoníku jako nebezpečné pronásledování.

Podle psychologie a kriminologie je stalking definován jako úmyslné obtěžování, pronásledování jiné osoby, ať už masově známé či neznámé, nevyžádanou pozorností či zájmem. Pronásledování může mít několik motivů od údajného, nebo skutečného obdivu až po nenávist. Pachatel svojí oběť systematicky obtěžuje pomocí SMS zpráv, telefonicky, dopisy či vtíráním se do její blízkosti. To vše závažně narušuje soukromí oběti, její osobní svobodu, lidskou důstojnost a v závažných případech může vést až k ohrožení života.¹

V dnešní moderní době se objevuje také virtuální podoba zvaná kyberstalking, pod kterou spadají aktivity v podobě rozesílání nežádoucích emailů, negativních chatových zpráv a jiné formy internetového šíření pomluv a informací o osobě, které poškozují pověst oběti. Mnohdy jsou obě tyto formy používány vzájemně, což zvyšuje dopad na psychiku oběti.²

¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8. Str. 53 – 54.

² SMEJKAL, V. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7. Str. 397.

3 Právní úprava stalkingu

Před zavedením pojmu nebezpečné pronásledování do právního řádu ČR bylo možno pachatele stíhat pouze, dopustil-li se jiného trestného činu, jejichž aplikace se dala použít na některé projevy stalkingu jako např: poškození cizí věci, pomluva, vydírání atd. Pokud se tedy pachatel nedopustil nějakého trestného činu, jeho skutek byl kvalifikován jako přestupek, za který hrozilo uložení finanční pokuty.

Dnešní úpravu nalezneme v zákonu č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. Je zařazený mezi trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných a to do podskupiny trestných činů narušujících soužití lidí. Návrh skutkové podstaty byl inspirován Německem, Rakouskem a USA. K tomu, aby mohlo dojít k obvinění pachatele ze stalkingu, musí být dodrženy tři podmínky: Jednoznačnost, že pronásledovatel tak činí evidentně proti vůli oběti, pronásledování je intenzivní a dlouhodobé (podle praxe zhruba 4 až 6 týdnů).³

§ 354

Nebezpečné pronásledování

Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že

vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým, vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje, vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje, omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu, a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

*Odnětím svobody na šest měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 vůči dítěti nebo těhotné ženě, se zbraní, nebo, nejméně se dvěma osobami.*⁴

³ ŠÁMAL, P. a KORBEL, F. Trestněprávní postih nebezpečného pronásledování, tzv. stalkingu. In: Původní nebo upravené texty pro ASPI [elektronický zdroj]. [Praha: Wolters Kluver], 1.1.2010 [cit. 8.3.2020]

⁴ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2

4 Počátky stalkingu

Jev podobný stalkingu se v psychiatrii objevuje již v 18. století. Kde se americký psychiatr Pinel a jeho žák Esquirol zabývali tzv. erotomanií (tzn. patologickou vazbu na jinou osobu ukazující se jako obdiv či erotická náklonnost). Další zájem o tento jev přišel v první polovině 20. století, kdy se tímto začalo zabývat stále více psychiatrů a psychologů, kteří se snažili definovat milostné pronásledování jako druh určitého psychopatologického problému. Podnětem k tomu byl případ 53leté Francouzky, která žila dojmem, že ji miluje anglický král Jiří IV.

Až druhá polovina 20. století přinesla změnu názoru, kdy se z psychického problému stával pomalu problém pro vědní obor spojený s kriminalitou. Díky známému případu J. W. Hinckleyho, který v roce 1989 spáchal atentát na prezidenta R. Reagana, kdy jeho motivací bylo zapůsobit na herečku Jodie Foster a získat tak její náklonnost. A také díky objevení nových podob pronásledování se pojem erotománie nahradil pojmem, jak ho známe dnes, tedy stalking (nebezpečné pronásledování) a pomalu se dostává do trestních zákonů mnoha zemí.

Internetová podoba stalkingu – kyberstalking byl použit poprvé v roce 1999 Deirmenjianem, který ho charakterizoval jako pronásledování prostřednictvím internetu. Právě v tomto roce vzbudil pozornost případ z Kalifornie, kdy pachatel pověsil na internet oznámení jménem oběti, že si přeje být znásilněna několika muži najednou. Byla zveřejněna i pravá adresa jejího bydliště a díky tomu se několik mužů snažilo proniknout do jejího soukromí. Díky anonymitě a snadné dostupnosti internetu vznikla v některých státech specifická legislativa pro kybestalking.⁵

V České Republice byl do trestního zákoníku zaveden jako samostatný trestný čin v roce 2010 po sérii několika medializovaných případů z minulých let.

⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8. Str. 54 – 57, 63

5 Mýty o stalkingu

Do všeobecného povědomí lidí pronikl pojem stalking pomocí medializace. Ale díky prezentaci extrémních případů a také povrchních informací o podstatě problému vznikly falešné představy a mýty.

Každý stalker je duševně nemocný nebo narušený

Laická veřejnost, ale i odborníci mnohdy vycházejí z předpokladu, že za jednáním stalkera je vždy duševní porucha. Od obětí se často slýchávají výroky v podobě: „Chová se jako nepřítel, musel se zbláznit.“ Ačkoli se ojediněle můžeme setkat s případem, kdy u pronásledovatele vedlo klinické vyšetření ke stanovení konkrétní diagnózy, neplatí tento nálezný obecně. Poruchy chování a osobnosti nebo psychotické nemoci jsou u pachatelů málo pravděpodobné. Mezi výjimky patří pouze pronásledování celebrit a prominentů. Často je obecný stalker brán jako „přátelský soused či vážený kolega na pracovišti“. Takto je vnímán i okolím. Obsedantní fixace na oběť tvoří pouze část stalkerovi osobnosti. V takovém případě hrozí riziko, že oběti nikdo neuvěří.

Stalking je to samé jako erotické poblouznění

Erotománie je skutečné onemocnění, kdy nemocný pevně věří v zamilovanost vyhlédnuté oběti a každý maličký detail interpretuje jako důkaz opětované lásky. U pronásledovatelů však nejde o charakteristický problém. Výzkumy uvádějí 3 % výskyt této nemoci u stalkerů. Stalking navíc představuje širší pojem, nelze hovořit pouze o obtěžování v důsledku erotického poblouznění. Pronásledovatel může být motivován nenávisť, pomstou nebo touhou kontrolovat oběti.

Stalker je cizí neznámá osoba

Takové uvažování může být rizikové, protože vede k nebezpečí podceňování závažnosti pronásledování známým pachatelem. Dříve se uplatňovalo pro policejní postupy uvažování, podle kterého, patřily kauzy s neznámými stalkery k těm nebezpečnějším případům. Podle výzkumu a statistik je 10 % případů stalkingu s neznámým pachatelem. Velmi často se naopak vyskytuje varianta, kdy je stalker oběti více či méně znám. Proto lze očekávat, že policie se bude s takovými případy více setkávat.

Stalking vždy končí napadením oběti

K rozvoji tohoto mýtu napomáhají mnohdy média zveřejňováním extrémních případů, které skončili těžkým napadením a smrtí oběti. Skutečnost je však jiná, i když hrozící riziko eskalace nelze podcenit. Z výzkumů zatím vyplývá, že každá pátá oběť byla fyzicky napadena, z toho lze vyvodit závěr, že v 30 % případů převažuje psychický teror.

Stalkeři jsou vždy muži

Tím že mnoho studií o stalkingu přináší objevy získané od mužských pachatelů, je tato představa zavádějící. Specialisté odhadují, že v okolo 20 % těžkých případů stalkingu je pachatelkou žena. Je vyvrácena i hypotéza, že ženy jako pachatelky jsou méně nebezpečné než muži.

Konfrontace stalkera s obětí je dobrá strategie řešení

Strategie vyjednávání je účinná u běžných konfliktů. Obě strany zasednou společně ke stolu a jednájí. Často naleznou společnou řeč a pak se diví, jak konflikt vlastně začal. Pronásledování však nemá nic společného s interpersonálním konfliktem. Jak podoba, tak i dynamika se v mnoha ohledech liší. Cílem i motivací stalkera je získat jakýkoli kontakt s obětí. Proto společné vyjednávání nemůže skončit urovnáním problému.⁶

⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Str. 218 – 220.

6 Znaky

Posoudit zda se jedná o stalking jako trestný čin, nebo ještě o normální obtěžování není snadné. Neexistuje jednoznačné vymezení. Jedni se kloní ke kvantitativnímu vymezení, jiní berou jako rozhodující to, kdy oběť začala mít obavy o své soukromí. Při rozhodování jedná-li se o stalking je důležité zahrnout obě tyto hlediska.

Znaky nasvědčující, že se jedná o stalking jsou:

Činnosti domnělého stalkera jsou jednostranné, přestože oběť jasně a srozumitelně odmítla všechny jeho nabídky, tak pachatel pokračuje v aktivitě.

I přes absolutně žádnou reakci od potencionální oběti stále dochází k činnosti domnělého stalkera.

Jednání domnělého stalkera má charakter kompaktního a jednotného procesu, který se podobá programu. Jednotlivé činnosti stalkera na sebe navazují a zapadají do sebe. Stalker se například odvolává na svá předešlá oznámení, jimi zdůvodňuje následné akce (oběť něco učinila/neučinila, musí on nyní pokračovat).

V některých pokusech o kontakt jsou jednoznačné motivy a cíle, které pachatel sleduje. Díky tomu lze jeho počín vyhodnotit jako vědomý, chtění a specificky motivovaný.

Dochází ke zintenzivnění aktivit stalkera z hlediska četnosti jejich výskytu či z hlediska jejich závažnosti. Např. ze začátku psal stalker pouze oběti, nyní obtěžuje i rodinné příslušníky. Dalším příkladem může být i přesouvání stalkingu z osobní sféry do pracovního života oběti. Velice často se stalker snaží ponížít svoji oběť i na pracovišti a vyloučit ji z pracovního života.

Jako podpůrný diferenciálně diagnostický znak v odborných publikacích je podotýkána absence náhledu stalkera na problematičnost jeho konání. Pronásledovatel se totiž domnívá, že jeho chování je v pořádku o oprávněné.⁷

⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Str. 225

7 Klasifikace stalkingu

Existují různé přístupy ke klasifikaci stalkingu. Odlišují se podle toho, jaké stanovisko pro utřídění využívají. Pro začáteční posouzení věci se jeví jako vhodné vycházet z konkrétních způsobů chování stalkera. Dle toho lze rozlišit:

Případy obtěžování

Odborně se tento způsob nazývá distální stalking a patří do nejmírnější podoby stalkingu. Stalker provádí aktivitu vůči oběti z prostorové či virtuální vzdálenosti. Oběti pachatelovu identitu můžou, nebo nemusí znát. Stalker své oběti posílá množství různých sdělení, zpráv, dárečků a vzkazů, které jsou doručovány prostřednictvím telekomunikačních médií, poštou a dalších dostupných prostředků.

Tento druh stalkingu může být pro oběti velmi strastiplný a velmi omezující. Zvláště i kvůli tomu, že oběť nemá tušení, zda se jedná v jejím případě o první fázi stalkingu, která se může později změnit v pronásledování. Ti pachatelé, kteří tuto hranici nikdy nepřekročí, jsou nazýváni jako specialisti. Z jejich strany nehrozí oběti nebezpečí fyzického napadení. Přesto nelze důsledky obtěžování bagatelizovat, pro oběť jsou mnohdy závažné v důsledku změn v zaměstnání, psychosomatických potížích.

Případy pronásledování

Tento se označuje pojmem proximální stalking, kde již dochází k více či méně kontaktům mezi obětí a pachatelem. Spadají do něj viditelné známky přítomnosti pronásledovatele. Pod tímto si můžeme představit zanechávání vzkazů za stěračem auta oběti, ničení majetku a věcí, vzkazy v místě bydliště či na pracovišti. Objevují se i důraznější pokusy o přímý kontakt. K nim patří zjevné sledování oběti, pokusy vniknout do jejího soukromí nebo fyzické napadení oběti na veřejnosti.

Případy pronásledování s vyhrožováním

Patří mezi nejvyhrocenější podobu stalkingu. Stalker pronásleduje na dálku i v přímém kontaktu s vyhrožováním oběti újmou na zdraví či ztrátou. Příkladem stalkerova chování může být vyhrožování vlastní sebevraždou, ublížením blízkým osobám, únosem společných dětí, zničením majetku atd.⁸

⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Str. 225 – 226.

8 Stalking a vztahové násilí

Stalking lze pokládat za určitou formu vztahového násilí. Jako základní atribut je násilné a nežádoucí pronikání do osobní sféry oběti, které způsobuje důvodné pocity ohrožení. Základním principem je, že stalking je zaměřený na vztahy, ať už vztahy reálné nebo iluzorní.

V reálných vztazích vzniká stalking jako odezva na problémy či konflikty, kde tvoří disfunkční vzorec chování pro řešení vztahových krizí. Častěji se s ním můžeme setkat v konfliktních intimních vztazích, dále u profesních (lékař x pacient) či pracovních (zaměstnanec x zaměstnanec).

Ex – partner stalking

Hlavním důvodem je nevyrovnání se s jednostranným ukončením intimního partnerského vztahu. Pronásledovatel se snaží o obnovení rozpadlého vztahu nebo se mstí za rozchod. Často dochází k prolínání obou motivů. S tím se shoduje i obsah nevyžádaných vzkazů, emailů, telefonátů. Obsahují vyznání lásky a obdivu s agresivními sděleními a výhrůžkami.

Stalking v dalších vztazích

Zde bývají spouštěčem stalkingu předchozí profesní kontakty, nebo pracovní vztahy či sousedské vztahy. Hlavním důvodem bývá pocit domnělé či skutečné křivdy, na kterou reaguje pachatel pronásledováním domnělého viníka.

Vztahy, které zatím reálně neexistují, se nazývají iluzorní a díky pronásledování mají teprve vzniknout. Stalking z pohledu pachatele není reakcí, ale akcí. Svými aktivitami chce stalker vztah vyvolat, zhmotnit jeho představu. Typickým příkladem je umanutý obdivovatel, který si ve své mysli vytvořil idol a vztah o který bojuje. Svou oběť buď skutečně zná, nebo si ji vyhlédl zprostředkovaně. Patří sem specifická forma pronásledování celebrit.⁹

⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Str. 220 – 221.

9 Stalking celebrit

Stalking celebrit je vymezován jako celkem samostatná oblast. Nelze přesně určit profil pronásledovatele, je zde široké věkové rozmezí pachatelů. Byly však objeveny určité společné znaky.

V normálním neperperspektivním vztahu se snažíme objektu bývalé touhy vyhnout, abychom na něj zapomněli. Stalkeři celebrit takovou možnost nemají, nemohou uniknout mediální přítomnosti vyhlédnuté oběti. Mnoho z nich vede osamělý život. Nebývají sociálně úspěšní, a díky tomu se často přiklání k představám o vyfantazírovaných vztazích a kontaktech.

U pronásledovatelů celebrit existuje častý výskyt klinicky významných symptomů. Jedná se o poruchy osobnosti patřící do skupiny emocionálně a dramaticky se chovajících. Spadají sem například histrionská, narcistická, antisociální a hraniční porucha osobnosti. Dále to mohou být i psychotické potíže. Z tohoto hlediska je stalking propojován s erotománií. Nejde zde o sex, ale o idealizovanou představu romantické lásky.

Jednou ze zvláštností, která se vyskytuje u stalkingu celebrit spočívá ve střídavé volbě obětí. Nebývá výjimečné, že stalker přechází z jedné oběti na další. Příkladem je žena, která psala dopisy nejdříve hudebníkovi, pak známému sportovci a nakonec zpěvákovi.

Toto střádání prominentních celebrit naznačuje, že stalkerům záleží mnohem více na samotném procesu stalkingu, než na vlastní cílové oběti. Touha po kontaktu s osobou s vysokým sociálním statusem připomíná chování a prožívání malého dítěte vůči rodičům. Výzkumem pachatelů se ukazuje, že oběťmi se v první řadě stávají přátelsky a dostupně působící celebrity.¹⁰

9.1 Typy pronásledování

U stalkingu celebrit se rozlišují různé vzorce pronásledování podle role, které stalker svojí oběti přisoudil. Přisouzené role se na tomto základě rozdělují jako: mileneček či milenka, člen rodiny, objekt delikventní sexuality, nepřítel, údajný spiklenec, cesta ke slávě.

¹⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8. Str. 67 – 69.

Nejznámější scénář jevu představuje pronásledování jako milence či milenky. Vyskytuje se v idealizované asexuální verzi. Poznáním, že obdivovaný idol je jako ostatní lidé také sexuální bytost, může u stalkera vyvolat zklamání a obrátit zbožňování do nenávisti a násilí. V dalším případě vyslovuje stalker sexuální témata. Ve vztazích adresovaných idolům, se objevují lascivní poznámky či představy, dochází také k zaslání různých předmětů se sexuálním tématem. U obou forem jde o zarputilé pronásledování trvajícím měsíce i roky. Právní opatření nemusí mít účinek, stalker je může vnímat jako zkoušku pevnosti své vášně.

Poměrně časté a neškodné je dosažení oběti do role nespécifického člena rodiny. Mnohdy se jedná o věkově starší stalkery, kteří se cítí osamoceni. Ve svých dopisech se prominentům zmiňují o svých problémech v životě a neobratně vyjadřují svůj obdiv k nim. Mají tendence zasílat vlastnoručně vyrobené dárky či fotografie. Nejsou agresivní, ani se nesnaží dostat do blízkosti svého idolu.

Pronásledovatel, který pasuje svou oběť na objekt delikventní sexuality je nebezpečný. U stalkera dominuje chování lovce. Oběť ze začátku netuší, že je sledována a pronásledována. Toto pachateli umožňuje získávat informace, které později použije pro naplánování a provedení útoku. U celebrit tento typ nebývá častý.

Pro roli nepřítelů bývají často pronásledováni prominenti ze sféry politiky a hospodářství. Někdy se v takové roli mohou ocitnout i umělci. Stalker na oběti promítá svou všeobecnou frustraci, zášť a hněv. V pokusech o kontakt a dopisech používá obscénní slovník. Jsou-li v projevech stalkera známky psychotických příznaků, zvyšuje se jeho nebezpečnost.

I u spiklenecké podoby jsou psychotické potíže určujícím znakem. Oběti jsou často známé z televizní obrazovky. V obsáhlých dopisech stalker popisuje, jak odhalil pravý vzkaz, ukrývající se v nějaké relaci. Pokud pisatel zasílá pouze vzkazy plné bludných konstrukcí, nehrozí eskalace. Změní-li se však role oběti na nepřítel, vzniká zde hrozící riziko.

Poslední role oběti slouží jako prostředek k dosažení cíle, který je zviditelnění se a posílení pocitu identity.¹¹

¹¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8. Str. 71.

10 Pachatelé

Pronásledování je ovlivněno osobností pachatele, chování oběti má buď nepatrný, nebo žádný vliv. Jako základní příčina problému u pachatele se jeví tzv. nejistá vazba, kdy pronásledovatel není schopen řešit závislost ve vztahu, bývá agresivní a nejistý.

Tohoto deliktu se dopouštějí jak muži, tak i ženy. Četné psychologické studie ukázali, že existují poměrně významné rozdíly v osobnosti mužských a ženských pachatelů. Jedna z vlastností, ve které se výrazně odlišují je schopnost řešit problémy. Ženy v této oblasti dosahují velikého skóre, zatímco muži velmi nízko. Z toho vyplývá, že muži se uchylují k pronásledování proto, že vztahové problémy neumí vyřešit jinak. Zatímco ženy pronásledují zcela programově a kontrolovaně.¹²

Jako hlavní znak pro posouzení a vyhodnocení osobnosti pachatele je vztah k oběti. Kdy pronásledování se nejčastěji vyskytuje u těchto typů vztahů:

osobní vztahy (milenecké a partnerské kontakty, sousedské vztahy)

pracovní vztahy (blíže se rozšiřuje zaměstnanecký poměr a profesní vztah)

mediálně zprostředkované vztahy (tj. pronásledování mediálně známých osobností)¹³

V rámci těchto vztahů, lze u pachatele zjišťovat pět hlavních motivačních vzorců:

reakce na odmítnutí, ventilování agresivity a nenávisti, stalking z nedostatku schopností jinak řešit vzniklou situaci, hledání kontaktu za každou cenu, stalking jako důsledek predátorství¹⁴

¹² ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Str. 216.

¹³ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Str. 217.

¹⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Str. 218.

10.1 Typy pachatelů

Podle Boon a Sheridan vznikla klasifikace zaměřující se na nebezpečnost, která vyplývá z osobnosti stalkera. Jejich cílem bylo vyvinout takovou klasifikaci pronásledovatelů, aby ji mohla použít policie při řešení případů.

Pronásledování ex-partnerem

Vyskytuje se v 50 % všech případů stalkingu, kdy je pachatel orientován na minulost. Předchozí vztah často zahrnoval domácí násilí. Pachatel se uchyluje k veřejnému násilí i výhrůžkám, do své nenávistné kampaně se snaží zapojit i rodinu a přátele. Je zde velké riziko fyzického násilí a ničení věcí. Nevadí jim ani zájem policie o jejich osobu. Spouštěče jeho chování mohou být jak spontánní, tak i připravené. Vyhrožování oběti je nutno brát vážně. Doporučuje se zamezení jakéhokoliv kontaktu mezi obětí a pronásledovatelem.

Pronásledování umanutým obdivovatelem

Vyskytuje se zhruba v 18,5 % případů. Dle věku se odlišují dva typy na mladého ctitele a ctitele středního věku. Vyhlédnutá oběť je předmětem „uctívání“, zjevuje se v jeho fantaziích a klade důraz na budoucnost, co by mohlo být. Svoji oběť vyhledává lstmi, jako nahodilá setkání, nestává se však, že by hrozilo riziko zvýšené fyzické agrese. Řešením v případě mladého ctitele se nabízí poradenská a psychologická intervence obsahující opatrné a chápající vedení ke změně jeho poznávací perspektivy. Převážně ten a samí postup se aplikuje u ctitelů středního věku. Akorát je rozšířený o zamezení všech fyzických kontaktů s obětí. Důvodem je, že častým terčem obdivovatele jsou nové kolegyně na pracovišti atp. Fungující je také analyzování problému existujícího vztahu (např. problémy v manželství obdivovatele).

Fixovaný pronásledovatel s psychickými poruchami

Výskyt přibližně v 15,3 % případů. Existují dva typy podle nebezpečnosti. Fixovaný pronásledovatel méně nebezpečný si vybírá hlavně ženy. Může trpět poruchami osobnosti a psychopatie. Má zkreslené představy o existujícím vzájemném vztahu a myslí si, že i oběť si s ním přeje být v kontaktu. Má však zachovaný kontakt s realitou. Velice dobře ovládá manipulaci a jen málokdy se uchyluje k silným výhrůžkám. I v tomto případě se radí zamezit kontaktu pachatele s obětí.

Fixovaný pronásledovatel se zvýšenou nebezpečností trpí větší mírou psychického narušení. Oběť bývá vystavena vysokému riziku fyzického násilí a sexuálního napadení. Je předpoklad, že byl již v péči psychiatrického léčení nebo veden v patrnosti policií. V jeho anamnéze jsou uvedeny sexuální nápadnosti i násilné projevy. Oběť terorizuje pokusy o kontakt (SMS, telefonní hovory, návštěvy na pracovišti atd.) a je nepředvídatelný ve svém pronásledování. Objevuje se na různých místech v odlišném čase. Častými oběťmi jsou jak ženy, tak muži, kteří mají vysokou sociální úroveň (známé osobnosti, profesori na univerzitách). Obětím se v takovém případě doporučuje zamezení kontaktů a je dobré, aby si zažádali o psychiatrické či soudně znalecké vyšetření pronásledovatele.

Sadistický pronásledovatel

Výskyt obnáší zhruba 12,9 %. Jedná se o vážnou situaci, protože pachatel má velkou míru nebezpečnosti. Převažujícím znakem je snaha o kontrolu života oběti, znatelný je sklon k vystupňování kontroly a zastrašování. Pachatel je emočně chladný a má tendenci rozšiřovat svůj cíl na rodinu a přátele oběti ve snaze ji izolovat. Jako psychopatickou osobnost je vnímá i okolí. Oběť ztrácí schopnost orientace v situaci díky pachateli, který střídá projevy násilnosti a laskavosti. Vnější intervence nebývá v takových případech lehká. Terapeutickou pomoc potřebuje i oběť. Radí se její okamžitá izolace od pachatele. Mnohdy se doporučuje utajit pobyt oběti kvůli pronásledovateli, který se jí snaží vyhledat a dostat zpět pod svoji kontrolu. Je velice pravděpodobné, že se činu pronásledování nedopustil poprvé.¹⁵

¹⁵ SHERIDAN, L a J BOON. *Stalking and Psychosexual Obsession: Psychological Perspectives for Prevention, Policing and Treatment*. 2008. s. 276. ISBN 0471494593

11 Druhy stalkingu

Stalker může používat ilegální cesty (např. podvody, ničení věcí, pomluvy), ale také i obecně neškodné postupy (telefonování, zasílání dárku apod.). Samotná aktivita sama o sobě nezačíná stalking a také o něm nic nevypovídá. Důležitá je struktura těchto aktivit. Teprve souhrnné informace podávají přehled o dění a umožňují stanovit, zda jsou naplněny znaky stalkingu.

11.1 Dle způsobu chování pronásledovatele

Pokusy o kontakt pomocí komunikačních prostředků

Dnešní moderní doba vytváří vhodné podmínky pro pronásledování. Internet, mobily a další telekomunikační prostředky umožňují nenáročné a jednoduché možnosti pro stalking. Stalker může svoji oběť utlačovat systematicky a bez značných investic. Množství telefonátů nebo jiných kontaktů bez patřičného důvodu a bez vyžádání nebo proti vůli oběti, překračuje únosnou hranici. Telefonní obtěžování je, když volající do sluchátka mlčí, volanou osobu sprostě uráží, vyhrožuje jí nebo skrývá svou identitu. Může nechávat výhrušky a nevhodné vzkazy na záznamníku.

K záluďnějšímu vzorci chování patří pokládání vzkazů na pracovní stůl oběti nebo za stěrače vozidla. Do této kategorie lze rovněž zařadit zasílání různých předmětů nebo zanechávání je v blízkosti oběti. Tyto pokusy o kontakt zahrnují moment zastrašování, výhrušek, ale mohou mít i obsah obdivu a lásky.

Vyhledávání fyzické blízkosti oběti

Typickými projevy jsou pozorování, postávání před bydlištěm oběti, nebo na jejím pracovišti a také přítomnost na místech kde oběť tráví svůj volný čas.

Osočování, psychické deptání a nátlak

V mnoha případech pronásledování se pachatel uchyluje k osočování a lživým pomluvám. Jsou zveřejňovány pomocí plakátů či jsou dány na internet. Další variantou je vyvěšení inzerátu do novin. Pachatel se tímto snaží dostat oběť pod tlak. Spadá sem i poškozování majetku, proklouznutí do jejího osobního života za účelem odcizení

osobních věcí (fotografie, osobní předměty, spodní prádlo, atd.) a útoky na domácí mazlíčky oběti.¹⁶

Pokusy o kontakt přes třetí osobu

Označováno jako „stalking by proxy”. Objevuje se zhruba ve třetině případů. Pachatel dokáže zmanipulovat své okolí i někdy okolí své oběti. Například je přesvědčí, že on sám je obětí pronásledování.

Fyzické násilí

Pod tímto si můžeme představit napadení osoby a sexuální nátlak spolu se znásilněním. Tyto projevy vždy posouvají případ do skupiny závažných kauz. Zasazování úderů, kopů je vnímáno jako vážné ohrožení oběti. K fyzickému útoku může dojít i v náhlých situacích, kdy se oběti dařilo předtím vyhnout se styku s pronásledovatelem.

Ve zvláštních případech extrémního fyzického násilí je jeho předcházející upozornění. Pronásledovatelé oznamují předem, co hodlají učinit. Dokonce sdělují i úmysl vraždy, její termín a způsob provedení.

Podle moderních výzkumů na poli nebezpečného pronásledování je hrozba fyzického násilí následující:

64% pronásledovatelů vyhrožuje

40% pronásledovatelů ničí majetek

36% pronásledovatelů fyzicky útočí na pronásledovanou osobu

6% pronásledovatelů napadá třetí osoby

2% případů pronásledování končí smrtí pronásledované osoby¹⁷

¹⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8. str. 60 - 62

¹⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8. str. 57

Kyberstalking

Od reálného stalkingu se příliš neliší. Je snadno dostupný a umožňuje terorizování oběti na velkou vzdálenost.

Mezi formy kyberstalkingu je zařazován:

E-mail stalking – komunikace probíhá přímo přes e-mail, respektive nevyžádaný e-mail, zasílání virů, nebo vysokého počtu tzv. spamů („spam“ = nuda, otrava, nevyžádaná zpráva, nevyžádaný e-mail), patří sem zprávy posílané s intimním obsahem apod., které jsou zasílány s úmyslem navázat intimní kontakt s obětí;

Internet stalking – tedy globální komunikace přes Internet, patří sem posílání falešných, dehonestujících fotografií a informací,

Computer stalking – kontrola = „nabourání se do počítače“, pronásledovatel používá Internet a operační systém k získání kontroly nad počítačem jím pronásledované osoby.¹⁸

¹⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8. str. 63

12 Oběť

Podle trestního řádu je oběť fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma, nebo na jejíž úkor se pachatel obohatil. Nebo pozůstalá osoba po oběti, které byla trestným činem způsobena smrt.

12.1 Viktimologie

Viktimologie vznikla jako disciplína zabývající se naukou o obětech. Zabývá se změnami chování a prožívání oběti trestných činů, jakou roli má oběť v motivaci pachatele a vzájemném působení pachatele s obětí v průběhu trestného činu.

Odborníci se snažili rozdělit různé poznatky o obětech, které by vedli k přehledné orientaci informací a vytvořili by skupiny s podobnými znaky. Vznikla tak typologie obětí, mezi nejpoužívanější patří:

Typologie obětí podle zažitého trestného činu

Používá běžné kategorie deliktů z kriminologie. Mezi ně řadíme skupiny, které jsou obětí přímého fyzického násilí, obětí domácího násilí, obětí sexuálního násilí, obětí podvodů a obětí s majetkovou újmou zapříčiněnou vloupáním do soukromí.

Typologie obětí podle reakce na trestný čin

Zde se rozlišují na oběti aktivní a pasivní, odevzdané, nebo oběti s kontrolovanou reakcí.

Typologie obětí podle interakce v době kolem spáchání trestného činu

Tato rozlišuje pět základních typů a patří sem:

Zúčastňující se oběť

Před samotným činem dochází k interakci mezi pachatelem a obětí, která má určitým způsobem vliv na motivaci pachatele. Jedná se o častý situační souběh

okolností odpovídající statistické znalosti o násilných trestných činech, kde pachatel a oběť se ve většině případů vzájemně znají.¹⁹

Nezúčastňující se oběť

Před kriminálním činem nedochází k interakci mezi pachatelem a obětí, motivace k jednání nemá přímou souvislost s obětí. Oběť začne vnímat nebezpečné ohrožení až tehdy, dochází – li k samotnému útoku.

Provokující oběť

Podle názvu lze odhadnout, jakým způsobem ovlivnila kriminální čin interakce mezi obětí a pachatelem. Provokující oběť neodhadla nebezpečnost situace a pachatele. Vystavila se tak záměrně či náhodně viktimogenní situaci. U tohoto typu, ať už je to muž nebo žena, se dají nalézt různé osobnostní a behaviorální viktimogenní faktory. S tímto chováním se lze setkat i u osob vyrovnaných a dobře se ovládajících, které byly vystaveny tíživé situaci, jakou může být například ponižování.

Latentní oběť

Je taková oběť, na které byl spáchán kriminální čin, ale z nějakého důvodu nebyla formálně nahlášena. K tomu často dochází zejména u sexuálního, psychického či fyzického násilí v rodinách. S latencí ale také můžeme počítat u deliktů, jejichž formálním nahlášením naráží oběť na společenské předsudky nebo emocionální překážky, jako například u sexuálního zneužívání dětí. Toto lze usměrňovat výzkumy na latentní oběti (pomocí anonymních dotazníků), které pak slouží jako informace pro doplnění statistik orgánů činných v trestním řízení.

Nepřavá oběť

Osoba se stala obětí omylem, shodou nešťastných náhod a okolností. V nesprávnou dobu byla na nesprávném místě, kdy původní útok směřoval jiným směrem. Můžeme sem zařadit i osobu, která se domnívá, že se stala obětí trestného činu, i když to není pravda.²⁰

¹⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Str. 97 - 100

²⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Str. 101 - 107

13 Oběti stalkingu

Obětí stalkingu se může stát kdokoli, nezávisí zde na pohlaví, věku, zázemí ani sociálním statutu. Z pohledu viktimologie obnáší stalking pokračující viktimizaci, která se komponuje z mnoha incidentů. Oběť se cítí neustále ohrožená. Její hlavní prioritou je znovu obnovit narušené soukromí.

Ve viktimologii se můžeme setkat s pojmem spirála stalkingu, kterou utvářejí tři opakující se fáze. První fáze tvoří samotnou aktivitu stalkera. U oběti vyvolává úlek a strach, a tím dochází k nárůstu stresu. Tato fáze pomalu utichá a začíná druhá, která se nazývá uklidnění. Zde se oběť z rozruchu pomalu vzpamatovává. Toto ale netrvá dlouho a přechází do třetí fáze, která přináší nepříjemné obavy a očekávání z dalšího jednání stalkera. Oběti tak opakovaně roste hladina stresu, objevují se pocity strachu a bezmoci. V takovém případě je důležité viktimologické poradenství, které nabízí individuální přístup k řešení případu stalkingu.²¹

13.1 Dopady na oběť

Stalking může mít různé dopady v sociální, psychické, pracovní i finanční oblasti. Nejčastějšími reakcemi obětí jsou zvolení změny na pracovišti, změna bydliště, myšlenky na sebevraždu. Oběti mají problém s udržením běžného životního stylu. Jejich pozornost a obezřetnost je extrémně vysoká, omezují své sociální styky, přestávají chodit ven. Neočekávanost pachatelovo chování způsobuje ztrátu pocitu kontroly. Následkem je prožívání depresivních stavů a pocitů bezmoci. Některé z obětí mohou trpět nedůvěrou k okolí. Jejich partnerské vztahy mohou ztroskotat.²²

Podle dotazníkového šetření, které vzniklo ve Velké Británii a zúčastnilo se ho několik zemí, vedlo k hodnotným zjištěním. Převážně většina obětí byla stalkingem vůči své osobě překvapena a zaskočena. Nepočítali, že by se to mohlo stát právě jim. Předpokládaly, že stalking se týká pouze celebrit a prominentů. Věřili, že byl vyprovokován díky nevhodnému chování oběti. Očekávali, že stalker musí trpět duševní poruchou a proto musí být nápadný pro svou divnou povahu. Dokonce i odborníci, kteří se ocitli ve výzkumu, věřili, že umějí takové chování včas rozpoznat a zabránit eskalaci dokud se nestali oběťmi.

²¹ ŠIMORDOVÁ, A. Stalking z kriminologického pohledu se zaměřením na pachatele a oběť. *Epravo*[online]. 2011 [cit. 2020-01-17]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/stalking-z-kriminologickeho-pohledu-se-zamerenim-na-pachatele-a-obet-73846.html>

²² ČÍRTKOVÁ, L. a P. VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2014-2. str. 122

Pro 47 % obětí znamenal stalking značnou materiální újmu. Souvisela se ztrátou práce, s finančními náklady ve spojitosti pořízení bezpečnostních zařízení nebo opravami a náhradou zničených věcí oběti. Další peníze si vyžádalo přestěhování či financování advokátů.

Sekundární oběti stalkingu

Jsou osoby, které jsou mimo primární oběť také zasaženy, ať už přímo či nepřímo. Ve většině případů jsou zasaženi právě i tyto osoby. Jedná se o osoby z nejbližšího okolí oběti. Například přátelé, rodinný příslušníci, životní partneři, děti oběti, kolegové z práce či sousedé.²³

Ukázalo se, že konkrétní podoba poruchy u oběti nesouvisí přímo s typem a rysy stalkingu. Nebyl prokázán vztah mezi určitou aktivitou stalkera a určitým typem poruchy. Jaký druh následků vznikne u oběti lze vysvětlit individuálními rozdíly v osobnosti. Toto zjištění vede k předpokladu, že pro oběti je vhodná péče formou terapie, která se zakládá na vzpruhu schopností řešit stres a na snižování obecné zranitelnosti.²⁴

13.2 Falešné oběti

Syndrom falešné viktimizace u stalkingu se dělí na dvě skupiny. První zahrnuje falešné oběti, které svou viktimizaci záměrně předstírají. Uvědomují si své jednání, vědomě klamou. Druhou skupinu zahrnují oběti, které ztratily kontakt s realitou, nebo je toto spojení v určitém ohledu narušeno. O své viktimizaci jsou subjektivně přesvědčeni a neuvědomují si lživost svého obvinění vůči známým či neznámým pachatelům. Roli zde hrají různé psychické poruchy.

Falešné oběti, jež spolehlivě rozlišují rozdíly mezi skutečností a fikcí tak jednají účelově. Motivací pro jejich jednání mohou být aliby, msta, touha po pozornosti, materiální a finanční výhody apod.

Podle australských vědců existuje pět kategorií falešných obětí.

Pachatelé vydávající se za oběti stalkingu - Jedná se o zvláště vyhlížející záměnu rolí, kterou lze pravděpodobně vysvětlit pomocí určitých mechanismů. U

²³ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8. str. 87 – 88.

²⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0582-1. Str. 113.

narcistické osobnosti se objevuje ponížení a stud, pokud je partner opustí. Díky tomuto emocionálnímu základu vznikají motivy msty a odplaty, které mohou způsobit falešné obvinění.

Duševně nemocní s bludy - Následkem duševní poruchy vznikají nevyvratitelná bludná přesvědčení o pronásledování. Na pozadí bývají zpravidla paranoidní stavy, bludy, nebo erotomanie. Oběti bývají přesvědčeni, že je pronásleduje jeden či více pachatelů.

Bývalé oběti stalkingu - V tomto případě nejde o vědomý proces nepravého obvinění. Vzhledem k minulým zkušenostem bývají tyto osoby hypersenzitivní. Sociálně patřičné chování dezinterpretují jako nepatřičné. Předchozí zážitky přenáší do nových vztahů.

Umělé oběti stalkingu - Účelně předstírají psychické a tělesné symptomy, aby mohly těžit z pozice oběti. Touží po zájmu a pozornosti okolí.

Simulující oběti stalkingu - Svou viktimizaci předstírají záměrně jako umělé oběti, aby dosáhly svých cílů. Liší se motivem, kde simulujícím obětím jde o zisk finančních nebo jiných výhod.

Většina falešných obětí vykazuje značné psychické zvláštnosti a vážné poruchy osobnosti. Typ simulující oběti se vyskytuje velmi zřídka. Není vhodné pohlížet na falešné oběti jako na lháře. Jde spíše o osoby, které potřebují odbornou pomoc.²⁵

²⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8. str. 103 – 105.

14 Organizace pomáhající obětem

Neziskové organizace pomáhají obětem vyrovnat se s následky trestného činu. Poskytují zdarma různé služby a poradenství. Přímou v Plzni můžeme najít Bílý Kruh Bezpečí, Diecézní charitu a Člověk v tísni.

14.1 Bílý Kruh Bezpečí

Je organizace zabývající se sociálními službami a pomocí obětem trestných činů. Nabízí pomoc v oblasti právního, psychologického a sociálního poradenství.

V případě stalkingu posuzují poskytnuté informace od obětí. S pomocí krizového intervanta a právníka se snaží o vyřešení tří základních otázek: zda se skutečně jedná o stalking, zda oběti hrozí nebezpečí ublížení na zdraví, strategii pomoci.

Oběť zde dostane rady a doporučení jak má postupovat, aby dosáhla ukončení nechtěných a obtěžujících pokusů o kontakt ze strany pachatele.

Rady jsou: přerušit kontakt s pronásledovatelem, ukládat důkazy (SMS, emaily, atd.), svěřit se někomu, změnit svoje zvyky, cesty kudy chodíme a které pachatel zná, zajistit si doprovod, pokud je to možné, kontaktovat Policii ČR, podat trestní oznámení.²⁶

Pomoc poskytují prostřednictvím

Celostátní síť poraden BKB (adresy naleznete na titulní webové stránce)

Centrály BKB v Praze

Intervenčního centra v Ostravě

Klíčových sociálních pracovníků (případových manažerů) pro zvláště zranitelné oběti a pozůstalé

Linky BKB 257 317 110 - nonstop pomoc obětem a svědkům trestných činů²⁷

²⁶ NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ. *Bílý Kruh Bezpečí* [online]. Bílý kruh bezpečí, [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>

²⁷ POSLÁNÍ A ČINNOST. *Bílý Kruh Bezpečí* [online]. Bílý kruh bezpečí, [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>

14.2 Diecézní charita Plzeň

Intervenční centrum Plzeňského kraje nabízí odbornou pomoc obětem a jejich rodinám v oblasti domácího násilí a nebezpečného pronásledování. Pomoc poskytují bezplatně, dobrovolně, formou ambulantní a terénní péče.

Rady: ignorovat pokusy o kontakt; jednoznačně sdělit pronásledovateli, že s ním odmítáte jakýkoliv kontakt; být ve střehu; měnit časy, trasy (nakupovat v jiném obchodě); mít doprovod cestou do kostela, společnosti; nosit obrané spreje, alarm; mít u sebe vždy mobilní telefon kvůli zavolání pomoci; informovat okolí (rodina, přátelé); nahrávat hovory, pořizovat důkazy; kontaktovat formální autoritu.

Jejich ambulance se nachází na adrese Cukrovarská 16, 301 00 Plzeň. Otevírací hodiny jsou *PO – PÁ 9:00 – 12:00, 13:00 – 15:00* a v případě pohotovosti lze volat na telefonní číslo 777 167 004.²⁸

14.3 Člověk v tísní

Poskytuje právní informace obětem trestných činů. Kromě informování také pomáhá při sepisování dokumentů, jako je trestní oznámení, odvolání. Nabízí také doprovod na policii a k soudu. Touto pomocí chtějí zvýšit informovanost oběti o jejích právech, možnostech celkového uplatnění, a snížit tak ohrožení oběti druhotnou újmou. Jejich snahou je přispět k obnovení běžného způsobu života oběti, který vedla před spáchaným trestným činem.

Jejich pobočka v Plzeňském kraji se nachází na Mikulášském náměstí 17, 326 00 Plzeň. Konzultace zde je nutné domluvit předem. Kontakty a další informace naleznete na internetové stránce www.clovekvtsni.cz.²⁹

²⁸Nebezpečné pronásledování. *Diecézní charita Plzeň* [online]. [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.dchp.cz/nase-sluzby-pomoc-v-krizovych-situacich/intervennci-centrum/prakticke-rady/nebezpecne-pronasledovani-stalking/>

²⁹ PLZEŇSKÝ KRAJ: POMOC OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ. *Člověk v tísní* [online]. [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/co-delame/socialni-prace-v-cr/plzensky-kraj/pomoc-obetem-trestnych-cinu>

15 Oběti a zákon

V kapitole paragrafové znění stalkingu je uvedeno, jakou sankci je možno uložit pachateli nebezpečného pronásledování, podle trestného zákoníku. Jsou však i další instituty práva, které se mohou použít na ochranu a pomoc obětem stalkingu.

15.1 Zákon o zvláštních řízeních soudních

Tento zákon 292/2013 Sb. obsahuje předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí, kde nalezneme pod ustanovením § 400 - § 414 předběžné opatření. I když se zde proti domácímu násilí, jde využít i u stalkingu. Stalking a domácí násilí se prolínají, obzvláště jedná-li se o pronásledování ex-partnerem.

Předběžné opatření lze vydat pouze na návrh. Tento návrh musí obsahovat podrobné vyličení skutečností, které nasvědčují nežádoucí pronásledování nebo obtěžování navrhovatele. Vydává ho příslušný obvodní soud navrhovatele, kdy na rozhodnutí má soud 48 hodin bez jednání. Pokud soud vyhoví návrhu, uloží odpůrci, aby se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování. Délka předběžného opatření trvá měsíc, lze však podat návrh na prodloužení doby.³⁰

15.2 Trestní řád

Institut předběžného opatření byl zaveden do trestního řádu novelou zákona č.45/2013 Sb. o obětech trestných činů. Nalezneme jej v ustanoveních § 88b - § 88o trestního řádu. Zde jsou vyjmenované všechny vymezené povinnosti, které se mohou pachateli uložit pouze v průběhu trestního řízení. Nejdéle však do nabití právní moci rozsudku, nebo jiného rozhodnutí, kterým řízení končí.

Základním účelem je ochrana života, svobody, lidské důstojnosti oběti, ochrana jejích blízkých a také ochrana společnosti. Z hlediska oběti jde hlavně o ochranu před zhoršováním dopadů primární viktimizace a jako prevence před sekundární či opakovanou viktimizací. Dále může sloužit jako náhrada za vazbu obviněného. Jsou ukládány z úřední moci a uložení tohoto institutu musí být řádně odůvodněno.

³⁰ WIPPLINGEROVÁ, Miloslava, Radka ZAHRADNÍKOVÁ a Kristýna SPURNÁ. *Zvláštní řízení soudní*. 2., opravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-829-1

Pro ochranu oběti před nebezpečným pronásledováním se použije zejména zákaz styku s určitými osobami. Pachateli je zakázán jakýkoliv kontakt s obětí, s osobami jí blízké a dalších osob. Rozhoduje o něm státní zástupce v přípravném řízení, nebo v řízení před soudem je to předseda senátu. Toto rozhodnutí musí být odůvodněno konkrétními skutkovými okolnostmi.

Další opatření je zákaz vstupu do obydlí, které se použije hlavně u pronásledování ex-partnerem. Obviněnému se zakáže vstup do společného obydlí sdíleného s poškozeným a jeho bezprostředního okolí. O tomto rozhoduje v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce, v řízení před soudem předseda senátu.

Dále se hodí využít zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě, zákaz držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páchání trestné činnosti, zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti.

Co se týká lhůty, do kdy mají dotyčné orgány vydat rozhodnutí trestní řád přesně neuvádí. Měla by však být rozhodnuta se zásadou rychlosti řízení, tedy bez zbytečných průtahů.

Pokud obvinění neplní zákaz předběžného opatření, hrozí mu uložení pořádkové pokuty, uložení jiného druhu předběžného opatření nebo vzetí do vazby za podmínek stanovených zákonem.³¹

15.3 Zákon o obětech trestných činů

V tomto zákoně nalezneme v hlavě druhé práva obětí trestných činů. Spadá sem právo na poskytnutí odborné pomoci, právo na informace, právo na ochranu před hrozcím nebezpečím, právo na ochranu soukromí, právo na ochranu před druhotnou újmou a právo na peněžitou pomoc.

Právem na poskytnutí odborné pomoci se rozumí subjekty, které jsou zapsané v rejstříku poskytovatelů pomoci obětem trestných činů. Pod touto pomocí si můžeme představit psychologické poradenství, sociální poradenství, právní pomoc, poskytování právních informací. A to před, v průběhu či po skončení trestního řízení.

³¹ JELÍNEK A KOL., J. a . *Trestní zákoník a Trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 5. vydání. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-049-9. Str. 729 – 738.

Přístup k informacím ve stanoveném rozsahu má oběť ve věci, v níž figuruje jako oběť trestného činu. Orgány činné v trestním řízení mají povinnost informovat oběť o jejích právech.

U práva na ochranu před hrozícím nebezpečím nalezneme různé prostředky, které mohou adresáti využít pro svíji ochranu. Spadá sem provedení úkonu nebo jiného opatření k zajištění bezpečí, krátkodobá ochrana oběti a vykázaní osoby ze společného obydlí prováděné policií ČR, vydání předběžného opatření, ochrana svědka, utajení totožnosti i podoby, evropský ochranný příkaz.

V právu na ochranu soukromí má oběť právo na utajení její totožnosti. Pokud si to bude přát, tak k jejím osobním údajům budou mít přístup pouze orgány činné v trestním řízení.

Aby nehrozila oběti druhotná újma, má právo si požádat, aby bylo při úkonech, kterých se účastní, zabráněno kontaktu s osobou, kterou označila za pachatele. Otázky směřující do intimní oblasti lze klást jen tehdy, pokud je to nutné k objasnění skutečností. Oběť má právo si zvolit při výslechu v přípravném řízení vyslychající osobu stejného či opačného pohlaví. Právo aby jí k úkonům trestního řízení a podání vysvětlení doprovázel důvěrník. Dále právo učinit prohlášení o dopadu trestného činu na její život.³²

15.4 Krátkodobá ochrana osoby

Podle zákona o Policii ČR, lze krátkodobou ochranu poskytnout osobě, které hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné riziko. Provádí se formou poskytnutí fyzické ochrany, dočasné změny pobytu, použitím zabezpečovacích technik nebo poradensko-preventivní činností. Poskytuje se pouze se souhlasem ohrožené osoby a rozhoduje o ní ředitel krajského ředitelství policie ČR. V případě přímo hrozícího útoku, poskytne jakýkoliv policista ohrožené osobě fyzickou ochranu, dokud nebudou přijata další opatření. Krátkodobá ochrana se poskytuje na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však po dobu dvou měsíců.³³

³² DURDÍK, Tomáš. *Zákon o obětech trestných činů: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-109-7.

³³ Krátkodobá ochrana - otázky a odpovědi. *Policie ČR* [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kratkodoba-ochrana-otazky-a-odpovedi.aspx>

16 Shrnutí rad pro oběti stalkingu

Oběť by měla stalkerovi říci jasné ne a nereagovat na žádné jeho podněty, nescházet se s ním. Doporučuje se sbírání důkazů o pronásledovatelovo chování jako je ukládání emailů, SMS zpráv, dopisů, nahrávání hovorů a také uchování balíčků a dárků od něho. Jako další řešení se nabízí zrušení sociálních sítí, změna telefonního čísla, změna emailu. Nenechávejte si pro sebe co se děje, svěřte se rodině, kamarádům, osobě které důvěřujete. Změňte své návyky a vyhýbejte se místům možného setkání. Pokud někam musíte jít, snažte si zajistit doprovod, vždy u sebe noste mobilní telefon.

Je dobré zajít se poradit do poraden pro oběti trestného činu, kde pracují specializovaní poradci a dokážou zvolit řešení šité na míru. Například Bílý kruh bezpečí pracuje celorepublikově a zabývá se případy stalkingu. A také nebojte se zajít na Policii, pokud máte strach, obavy a nepříjemné pocity. Důvěřujte svému instinktu!³⁴

³⁴ NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ. *Bílý Kruh Bezpečí* [online]. Bílý kruh bezpečí, [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>

17 Kazuistika

Zde budou popsány dva případy nebezpečného pronásledování, v obou případech je obětí žena a pachatelem muž.

16.1 První případ

Dáša potkala Michala po uplynutí dvou let od těžkého rozvodu. Zdál se jí sympatický a milý, několik týdnů spolu randili. Poté Michal přišel s návrhem společného bydlení. Pro Dášu bylo na takový krok ještě brzy, nejdříve chtěla Michala pořádně poznat a to mu také pověděla. Její odpověď nepřijal zrovna dobře, byl zklamaný a snažil se jí přemluvit, aby si to ještě rozmyslela. Jeho chování jí přišlo dětinské, a tak mu na rovinu pověděla, že jestli s přemlouváním neustane a nebude respektovat její rozhodnutí, budou se muset rozejít. Ale to nezabralo a Michal naléhal dál, tak se Dáša rozhodla pro ukončení vztahu. Řekla mu tedy, že se nechce vázat a že jejich vztah ukončuje. Michal toto oznámení nepřijal dobře, ještě ten večer jí poslal sms ve které stálo, že ji miluje a chce se k ní vrátit. Odpověděla mu, že je již rozhodnuta a tím to končí. S tím se však nehodlal vzdát a začal jí posílat každý den zprávy se stejným obsahem, kde stálo, že ji miluje a nemůže bez ní žít. Nebavilo ji pořád odepisovat a tak přestala odpovídat. To nepomohlo, Michal jí začal posílat emaily a volat pokaždé z různých čísel i několikrát denně. Dáša si proto změnila číslo, dokonce opakovaně, jelikož pokaždé její nové číslo zjistil. Dozvěděl se ho od jejích kamarádek, kterým ho představila ještě v době jejich vztahu. Od nich se také dozvěděla, že jim Michal volá a vyzvídá informace o ní. Bylo jim ho líto a tak s ním komunikovaly, ale nakonec se jim to začalo zdát divné. Domluvili se s Dášou, že ho budou ignorovat. Na to zareagoval tím, že se začal objevovat před jejím domem, když se vracela z práce. Zanechával jí před dveřmi různé dárky a objevoval se v její práci. To bylo pro Dášu nepříjemné, netušila, jak má vysvětlit sousedům věci, co se povalovaly na chodbě. V práci se musela vymlouvat šéfovy, proč jí tam pořád někdo shání. Bála se, aby nepřišla o místo, necítila se dobře a nemohla se soustředit. Musela požádat o změnu pracovní doby a poprosit kolegyni aby ji doprovázela domů. Michal tam totiž vždy na ni čekal, naléhal, aby se k němu vrátila a snažil se dostat do jejího bytu. Takové situace vyvolávaly u Dáši nervozitu, úzkost a někdy probřečela celý večer. Nejhorší situace však nastala, když sehnal číslo na její sestru, které tvrdil, že je Dáši kamarád a chce jí přichystat překvapení. A tak mu prozradila, že o víkendu je rodinná oslava a může dorazit. V sobotu zazvonil u Dáši rodičů, ta šla otevřít a neuvědomila si, že tam stojí právě on. Než

jí to došlo, Michal ji objal a řekl, že bez ní nemůže žít a ví, že ona také ne. Dáša v tu chvíli ztuhla, ale když jí došlo co se děje, začala křičet a házet sebou. Michal odešel a ona vběhla do domu a lehla si na pohovku. Třásla se, plakala a opakovala, že už to nevydrží.

Michal se tímto dopustil trestného činu stalkingu. Dlouhodobě Dášu pronásledoval, vyhledával její blízkost, kontaktoval ji pomocí emailů a telefonu a zneužil informace získaná od její sestry, aby se s ní mohl vidět. Tím vším narušil její běžný život a jeho jednání v ní vzbudilo obavy.³⁵ (Profem, 2019)

Shrnutí

V tomto prvním případě se jedná o tzv. ex-partner stalking. Dáša provedla sama několik správných opatření jako je říci jasné ne, ignorovat pokusy o kontakt, změna telefonního čísla a pracovní doby, požádání kolegyně z práce o doprovod. Když všechna taková opatření nepomohla, mohla zajít na Policii podat trestní oznámení. Pokud by z vyšetřování vyplynulo, že se jedná o trestný čin a zahájilo by se trestní řízení. Státní zástupce/soud by mohl na její ochranu vydat předběžné opatření, v něm by byl Michalovi zakázán kontakt s poškozenou a osobami jí blízkými. Dále mohla vyhledat pomoc organizace pro oběti, kde by jí poradili jak postupovat a navrhly různá opatření.

16.2 Případ druhý

V roce 2011 oslovil Hanu v tanečním klubu neznámý muž. Podali si ruce, prohodili pár vět a to bylo vše. Podle ní to bylo zběžné seznámení, kterých člověk na zábavě zažije hodně. Po krátké době jí Jan požádal o přátelství na facebooku. Když zjistila, že mají hodně společných známých, jeho žádost potvrdila. Od té chvíle se její život změnil. Jan začal zanechávat pod jejími příspěvky značné množství komentářů a posílal jí zprávy s podivnými žádostmi. Například se jí ptal, zda jako fotografa by ho mohla vyfotit se dvěma dívkami v autě. Jeho zprávy někdy bývaly nesmyslné a tak si myslela, že si dělá pouze srandu.

Navíc jí začaly chodit SMS zprávy a emaily. Telefonní číslo získal od kolegy z její práce. Denně od něj dostávala kolem deseti emailů, ke kterým se přidali SMS. V té době její telefon neuměl blokovat čísla a tím že jí neustále pípaly zprávy, nemohla řádně

³⁵ Stalking. *Profem* [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/pribehy-klientek#h_52557679271540474220966

užívat telefon. Také si stáhl její fotografie ze sociálních sítí a použil je na výrobu koláží, které sní, sdílel.

Zaměřil se i na její okolí. Posílal zprávy lidem z branže, ve kterých uváděl odkaz na její webové stránky a nabízel jim služby focení. Hana se pak musela všem omlouvat a vysvětlovat, že s tím nemá nic společného a bála se, jestli to pochopí.

V té době si uvědomila vážnost situace a pokusila se jí vyřešit sama. Prosila ho, ať toho zanechá a všude kde to bylo možné, ho zablokovala. Svého jednání bohužel nezanechal a tak po roce na něho podala trestní oznámení. Jako důkaz předložila flashdisk na kterém bylo přes dva tisíce zpráv. V květnu 2013 soud rozhodl o vinně a potrestal Jana V. roční podmínkou se zákazem jakéhokoliv kontaktu s obětí. To však porušil po čtyřech měsících, kdy Haně opět napsal. Ve zprávě stálo: „*Přesně si uvědomuji, že porušuji podmínku mé podmínky, že ti píšu a riskuji tak tři měsíce ve vězení, ale sázím na tvou prozřetelnost a shovívavost*”. Na toto jednání a porušení podmínky upozornila. Janovi V. soud nařídil ústavní léčbu v Psychiatrické nemocnici Bohnice a začalo další trestní stíhání, kde byl obviněn z maření úkonu úředního rozhodnutí a vykázaní. Po dvou měsících byl propuštěn z léčebny a bylo mu nařízeno ambulantní léčení. Nakonec v srpnu bylo státním zástupcem zastaveno trestní stíhání na základě znaleckého vyšetření. V posudku stálo, že obviněný nebyl v době svého jednání díky duševní chorobě schopen rozpoznat škodlivost a nebezpečnost svého jednání.

Hana se poté rozhodla odjet do zahraničí, to však Jana neodradilo. Pokračoval v posílání emailů, a když se dozvěděl kde v cizině je, začal posílat i balíky. Posílal je jí a i jejím klientům. V sedmi případech dostali klienti laptop zasypaný kondomy. Také rozesílal emaily, kde se představoval jako její agent a nabízel jim různé služby. Hana jim musela vysvětlovat situaci a některé balíky si schovala jako důkazy.

Po čtyřech letech se vrátila do Česka, kde si našla práci jako manažerka. Pronásledování se podle ní ještě zhoršilo. Když zjistil, že je zpátky, začal volat do její bývalé práce a chtěl po nich, aby jí odtamtud posílali dárky od něho. Nejhorší chvíli ale zažila, když přišel do jejího zaměstnání v době, kdy byla v práci. Seděla ve své kanceláři a uslyšela mužský hlas. Hledal její kolegy s tím, že má pro ni dárek.

Podle Hany se zdá, že je Jan špatně léčený. Jeho emaily nedávají žádný smysl. Psal jí, že by bylo lepší ji zabít nebo znásilnit. O tom, že by sní chtěl mít sex prý píše pořád. Někdy zase píše jen o událostech ze svého života. Hana také kontaktovala

několikrát matku pronásledovatele. Podle ní je její syn pod lékařským dohledem a bere léky. Začal také pracovat v chráněném zaměstnání a jeho máma doufá, že mu to pomůže k jeho socializaci.

Přesto díky zhoršení situace se Hana rozhodla zajít na Policii a podat další trestní oznámení. Je přesvědčena, že léčba na Jana nezabírá a má obavy, aby jí neublížil. Momentální vývoj kauzy není znám, mělo by probíhat vyšetřování ze strany Policie ČR.

On 18/06/2017 11:37, wrote:

„Vic co princezlo, jak ty to mas s tim soukromim, prsa ukazes, reknes, ze tata rad jezdi na hory a co ty drbalisti, v mem pripade se branim?“

On 26/08/2017 21:07, wrote:

„Stejne muj penis se ti libi. Ale mame si musela slibit, ze uz ho z nastenky sundas a u soudu, ze reknes, ze je snad tvoje vec s kym spis, ze sem puritan a neuvaris mi ani knedliky.“ Ukázka z emailů zasílaných pronásledovatelem.³⁶

Redaktorovi iRozhlasu se v roce 2018 podařilo udělat rozhovor s pronásledovatelem Janem. V. Z jeho vyjádření se za stalkera nepovažuje. Chápe, že intenzita psaní slečnu asi překvapila, ale psaní dopisů nepovažuje za nic závažného. Dlouhodobě byl bez partnerky a Hana se mu líbila, chtěl jí nějak zaujmout, a když se přestali bavit, dostal vztek. Byl na ní sprostý, ale ta situace ho prý vážně naštvála. Podle něho má každá holka právo vybrat si chlapa podle svých představ, i Hana. Přesto jí psal dál i po odmítnutí. Měl pocit, aby se nebála, že udělá něco horšího a tím ji chtěl uklidnit. Zprávu, kde jí vyhrožoval smrtí, poslal jenom jednou a měla být brána jako vtip. Proti Haně nic nemá, má ji rád a obdivuje ji, nebyl by prý ani schopen ublížit žádné ženě nebo muži. Chodí na skupinové terapie, kde probírají jeho vztahové problémy a je si vědom že by se mohl dostat do dalších potíží jako v době soudu. Opakovaným psaním jí chce jenom pomoc, aby netrpěla výčitky, že kvůli ní byl poslán

³⁶ GOLIS, Ondřej. Sedm let se stalkerem. *IROZHLAS* [online]. Praha, 2018, 16.06.2018 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/stalking-stalker-ponasledovani-sedm-let_1807160600_ogo

do léčebny. Podle něho jí dokáže přestat psát, kdyby chtěl. Intenzivně bere léky a snaží se dělat věci tak, aby je měl pod kontrolou.³⁷

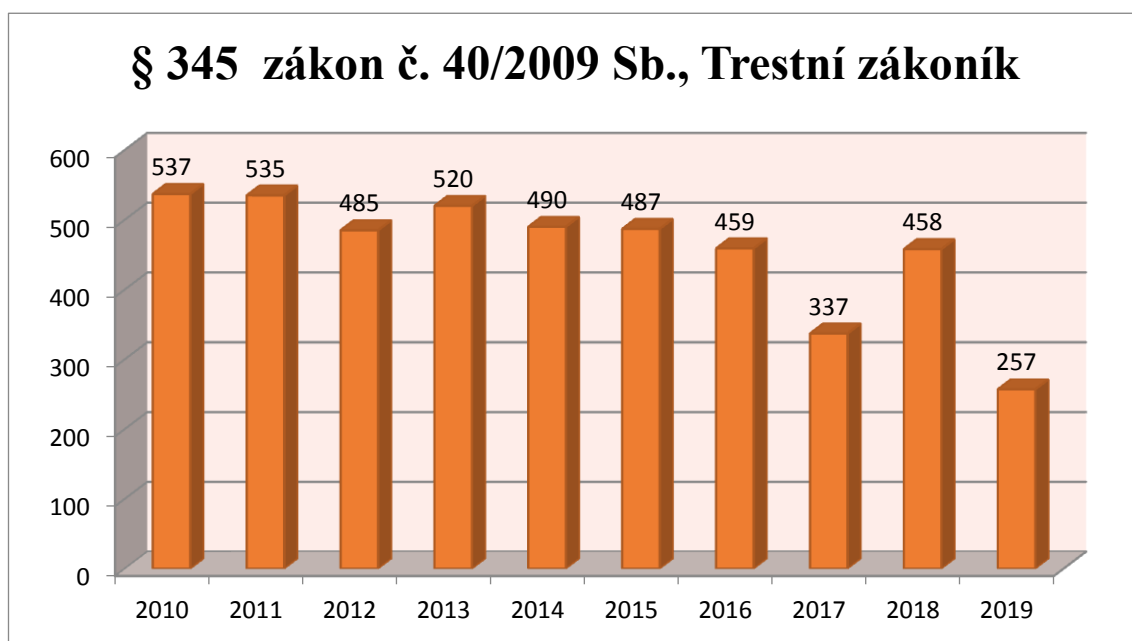
Shrnutí

Tento druhý případ je značně odlišný od prvního. Zde sehrál velkou roli duševní stav pachatele. Vzhledem k diagnostice duševní choroby došlo k zastavení trestního stíhání a pachatel nastoupil na ambulantní léčbu. Ta však nepřinesla žádné zlepšení, stalking dále pokračuje. Oběť by ale měla rozhodně vytrvat ve svém úsilí a nenechat to jen tak být. Doporučila bych jí návštěvu poradny obětem trestných činů. A kdyby jí ani tohle nějak zásadně nepomohlo, zvolila bych radikální řešení. Odstěhovat se, zrušit všechny sociální sítě a změnit emailové adresy a kontakty. Nové kontakty a adresu by poskytla pouze nejbližším lidem a rodině. I když tohle řešení je pro oběť nespravedlivé vzhledem k tomu, že by se musela vzdát všeho, co znala a začít znova, myslím, že za cenu klidu by to stálo zvážit.

³⁷ GOLIS, Ondřej. Zpověď stalkera: Tu holku mám prostě rád, intenzita psaní ji asi překvapila. Bral jsem to jako recesi. *IRozhlas* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/stalker-stalking-rozhovor-video-sledovani_1807160600_ogo

18 Přehled o pravomocně vyřízených fyzických osobách dle § 354 TZ

Jedná se o přehled statistických údajů trestného činu nebezpečné pronásledování podle soudů. Údaje pro zpracování grafů, byly poskytnuty Ministerstvem spravedlnosti – oddělení justiční analýzy a statistik. V grafech je zmíněn Západočeský kraj (který je

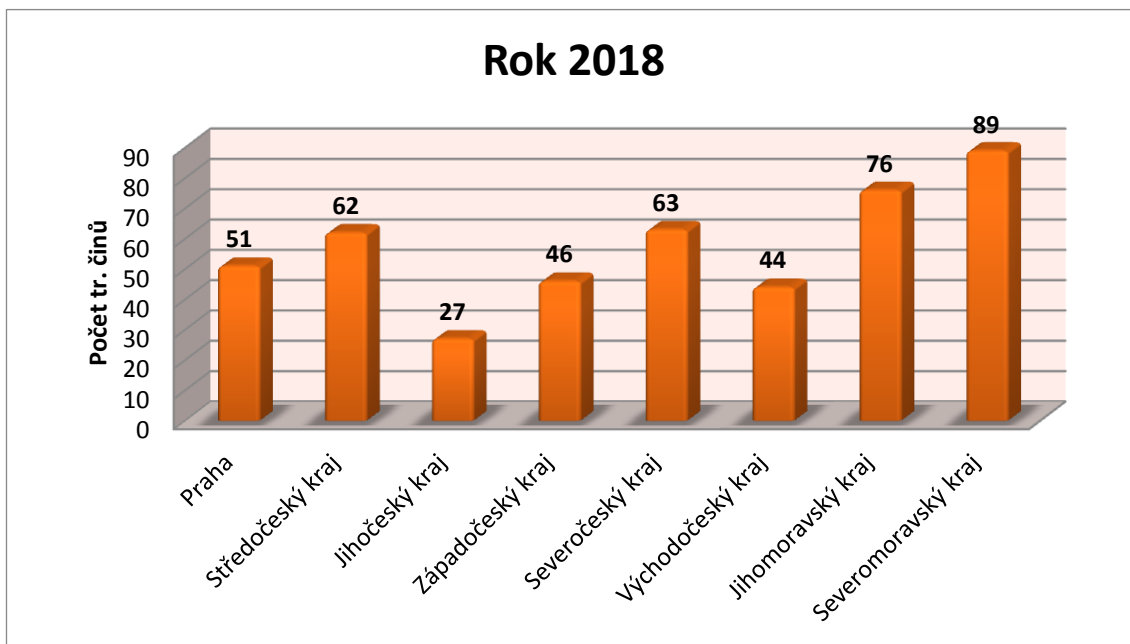
tvořen územími dvou samosprávných krajů Plzeňského a Karlovarského).

Graf č. 1: Výskyt stalkingu od zavedení do tr. zákoníku

Zdroj: Vlastní tvorba

Od zavedení stalkingu v roce 2010 do trestního zákoníku dochází ke snižování případů. Nejméně případů bylo zaznamenáno v roce 2019, kde došlo k poměrně značnému poklesu narozdíl od předchozích roků. Přesto tyto údaje se nedají brát jako konečné čísla. Ne vždy totiž dojde k nahlášení trestné činnosti. Podle organizací pro pomoc obětem, se ne všichni jejich klienti to rozhodnou hlásit. Důvody můžou být, že jim stačí poskytnutá pomoc od organizace a dojde k zastavení stalkingu, nebo mají strach z nahlášení, nevěří Policii, mají strach z pachatele atd.

Graf č. 2: Počet tr. činu stalkingu v jednotlivých krajích podle soudů

Zdroj: Vlastní tvorba

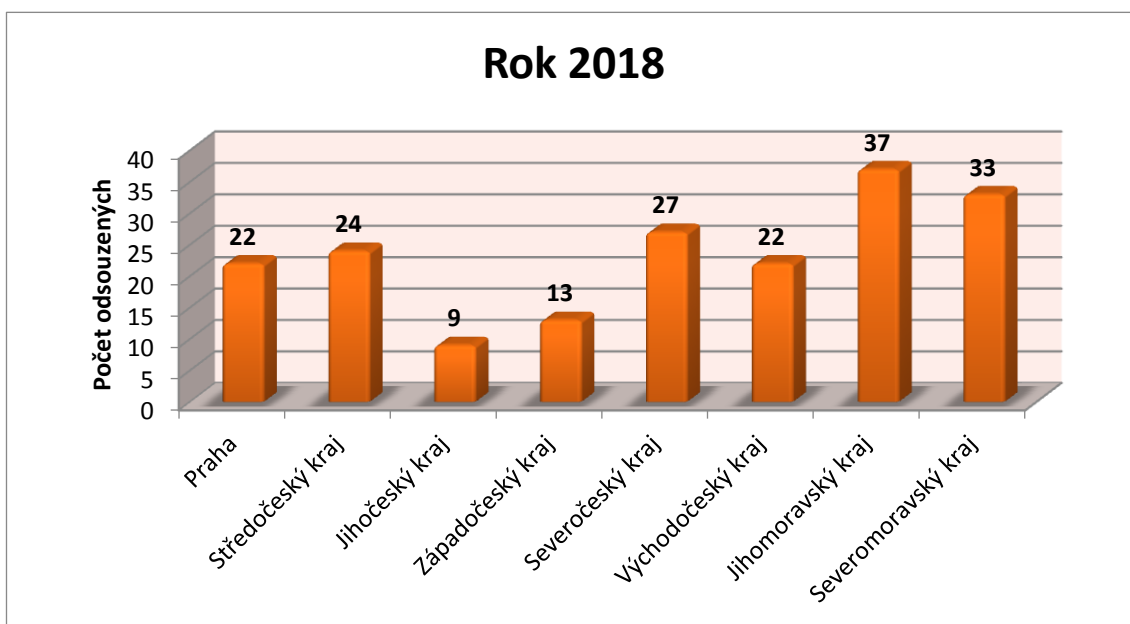
Celkem bylo za rok 2018 spácháno 458 trestných činů podle § 354 trestního zákona. Z grafu lze vyčíst, že největší podíl má Severomoravský kraj a po něm následuje Jihomoravský kraj. To může souviset s tím, že patří mezi kraje s nejvyšší celkovou kriminalitou v ČR.

Tabulka č. 1: počet tr. č. v Západočeském kraji

Soudy	Počet tr.č.
OS Cheb	7
OS Karlovy Vary	12
OS Plzeň – jih	1
OS Plzeň – město	6
OS Plzeň – sever	6
OS Sokolov	14

Zdroj: Vlastní tvorba

Graf č. 3: Odsouzené osoby

Zdroj: Vlastní tvorba

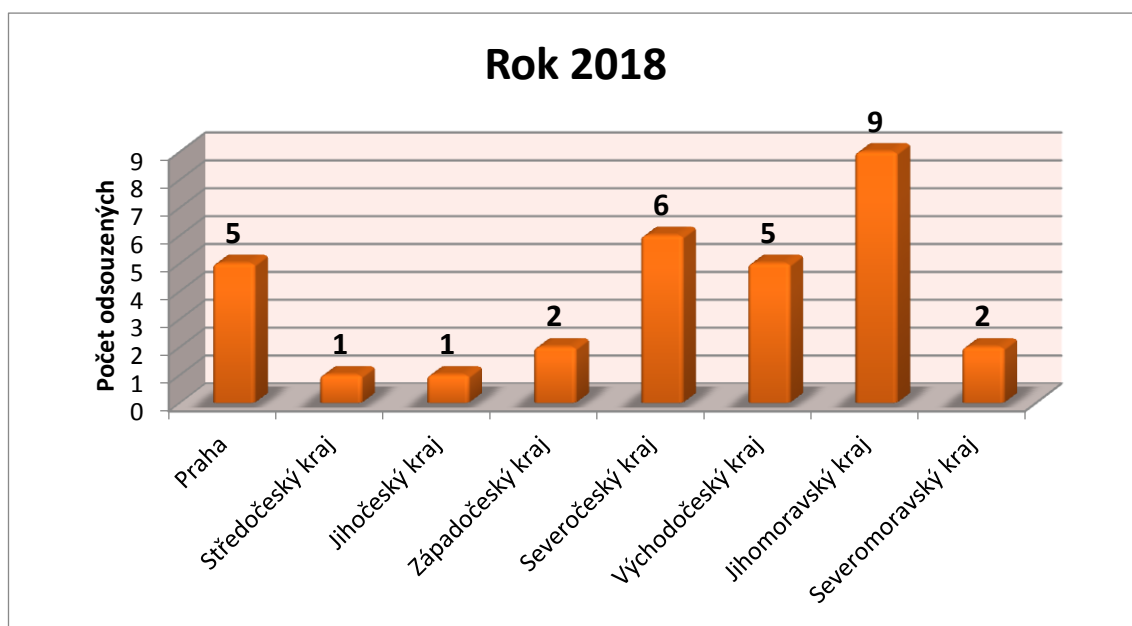
Za rok 2018 bylo za nebezpečné pronásledování odsouzeno 187 osob. Z toho 13 bylo žen. Obecně platí, že pachatelé jsou převážně muži, ale ženy jako pachatelky jsou považovány za záluďnější a důslednější v psychickém teroru.

Tabulka č. 2: počet odsouzených v Západočeském kraji

Soudy	Odsouzeno osob
OS Cheb	1
OS Karlovy Vary	3
OS Plzeň – jih	1
OS Plzeň – město	1
OS Plzeň – sever	3
OS Sokolov	4

Zdroj: Vlastní tvorba

Graf č. 4: Odnětí svobody nepodmíněně

Zdroj: Vlastní tvorba

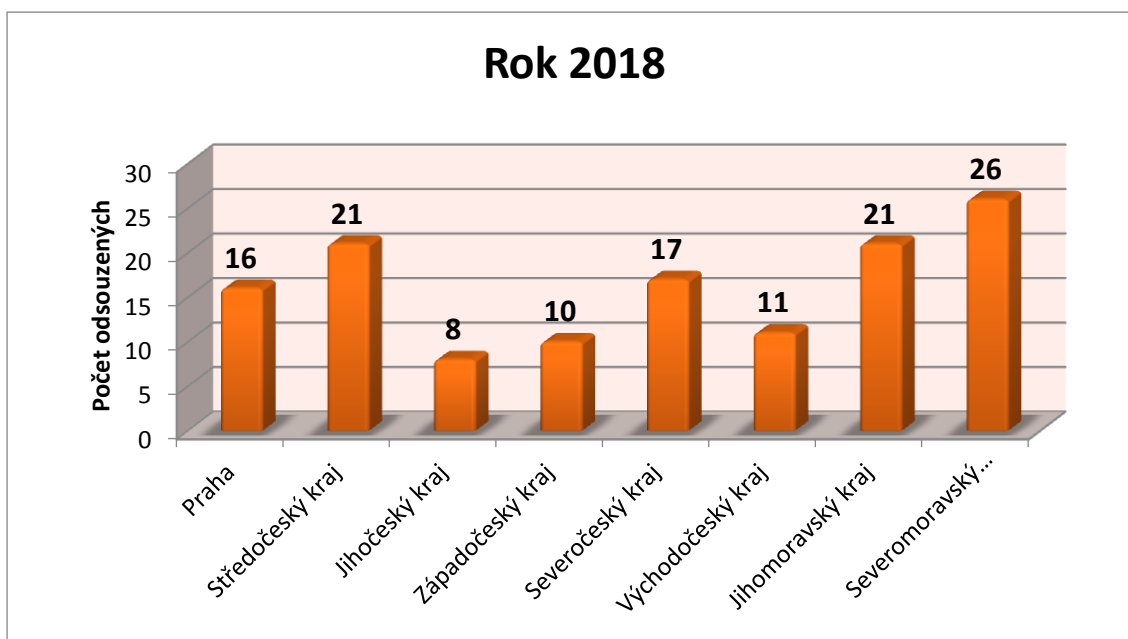
Celkem bylo 31 osob nepodmíněně odsouzeno. Z toho jedna osoba dostala trest odnětí svobody ve věznici s dozorem a 30 lidí dostalo trest odnětí svobody ve věznici s ostrahou. K takovým trestům se přiklání, když by evidentně nevedlo uložení jiného trestu k tomu, aby pachatel vedl řádný život.

Tabulka č. 3: Odsouzení nepodmíněně v Západočeském kraji

Soudy	Odsouzeno nepodmíněně
OS Cheb	0
OS Karlovy Vary	0
OS Plzeň – jih	0
OS Plzeň – město	0
OS Plzeň – sever	0
OS Sokolov	2

Zdroj: Vlastní tvorba

Graf č. 5: Odnětí svobody podmíněně odložené

Zdroj: Vlastní tvorba

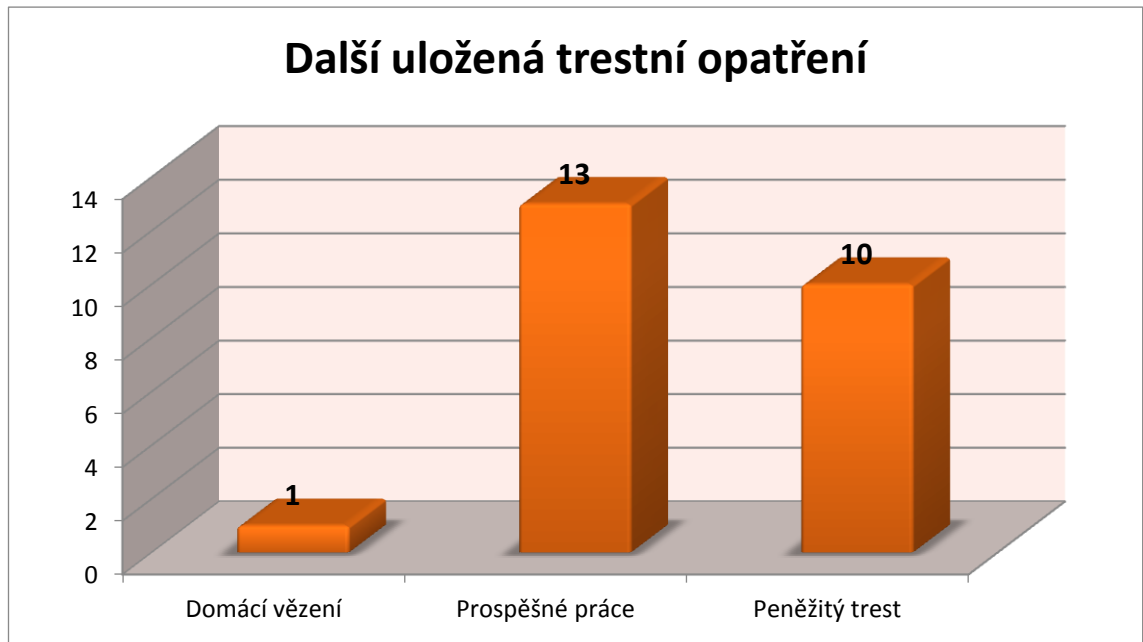
Podmíněné odsouzení lze uložit jenom, když se jedná o přečin. U pachatele, který vzhledem k jeho poměrům a k přihlídnutí k jeho dosavadnímu životu a okolnostem případu, se má za to, že postačí k působení na pachatele toto, aby vedl řádný život.

Tabulka č. 4: Odsouzení podmíněně v Západočeském kraji

Soudy	Odsouzeno podmíněně
OS Cheb	1
OS Karlovy Vary	3
OS Plzeň – jih	1
OS Plzeň – město	1
OS Plzeň – sever	3
OS Sokolov	1

Zdroj: Vlastní tvorba

Graf č. 6: Další uložená trestní opatření

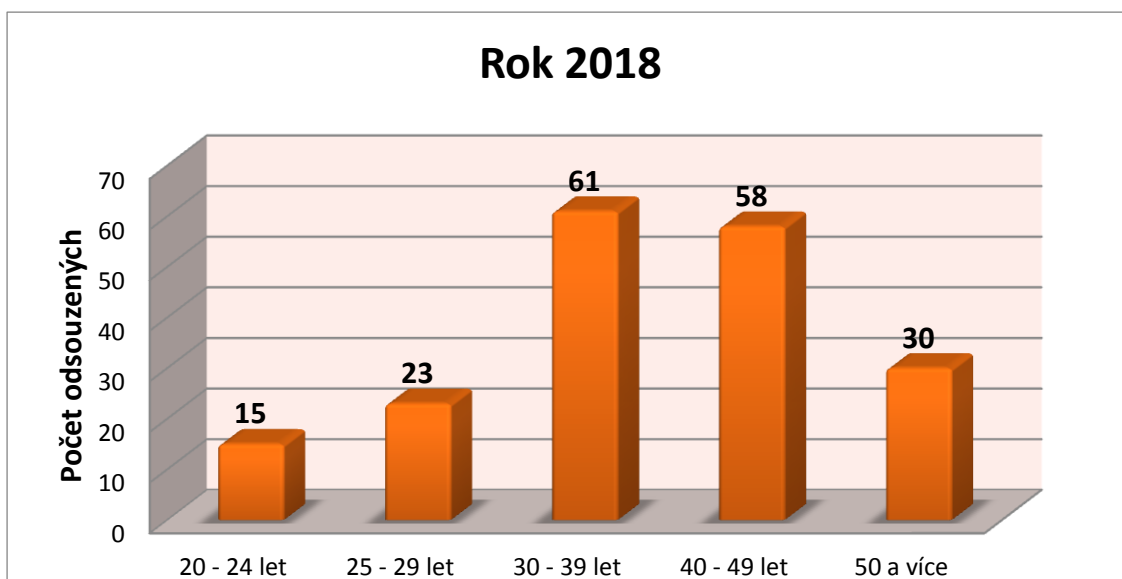
Zdroj: Vlastní tvorba

Mezi dalšími uloženými opatřeními bylo nejvíce trestů obecně prospěšných prací. V Západočeském kraji se vyskytl jeden případ a to v OS Sokolově.

Dále bylo uloženo 13 ochranných opatření, jednalo se o sexuologické, protialkoholní, protitoxikomanské a ostatní. Formou ústavní nebo ambulantní léčby.

19 Komparace dat za rok 2018 a 2019

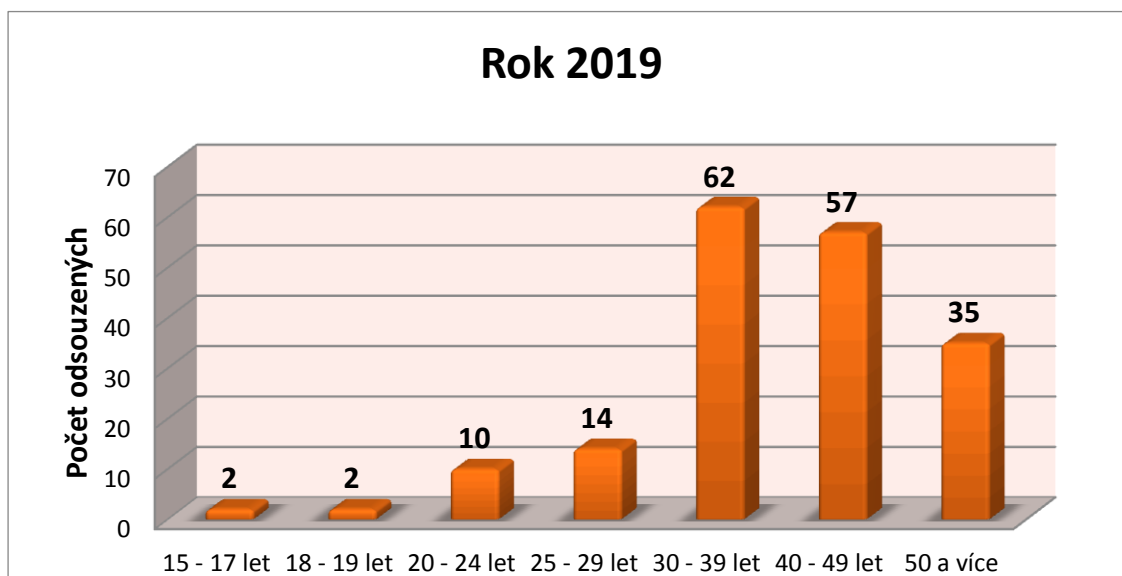
Graf č. 7: Věk odsouzených za rok 2018

Zdroj: Vlastní tvorba

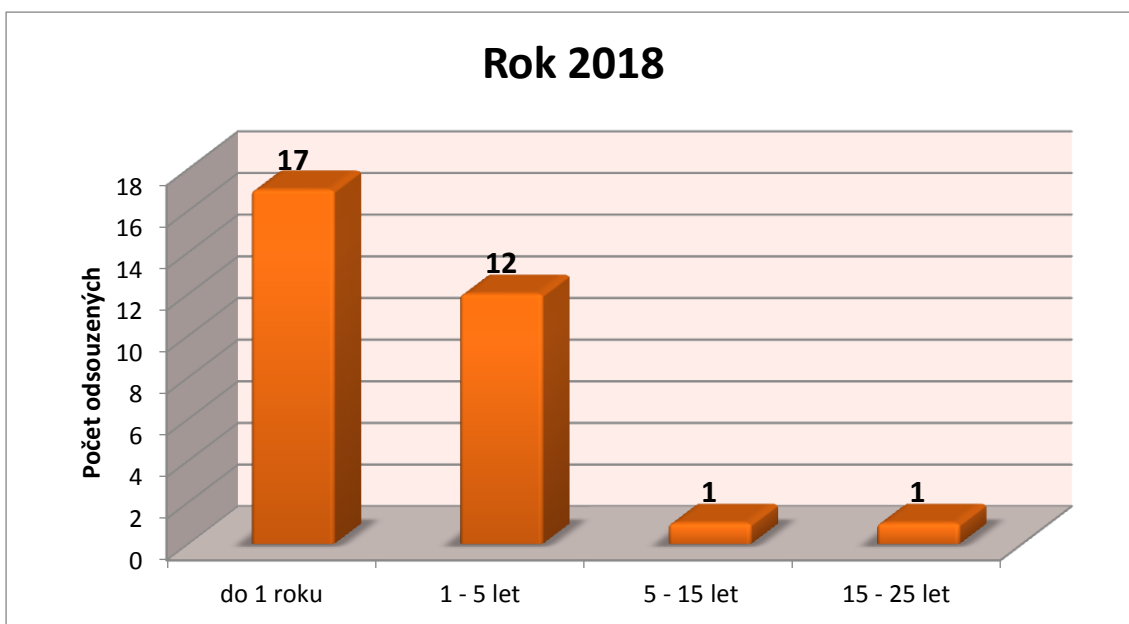
Ze statistiky vyplývá, že nejčastější věk pachatelů stalkingu v roce 2018 a roce 2019 byl mezi 30 – 49 lety. To může souviset s rozvodovostí partnerů, kdy podle výzkumů kolem takové věku se rozvedlo celkově nejvíce párů. A také expartner stalking je jedním z nejvyskytovanějších. Dále můžeme vidět, že v roce 2019 klesl věk pachatelů oproti roku 2018.

Graf č. 8: věk odsouzených za rok 2019

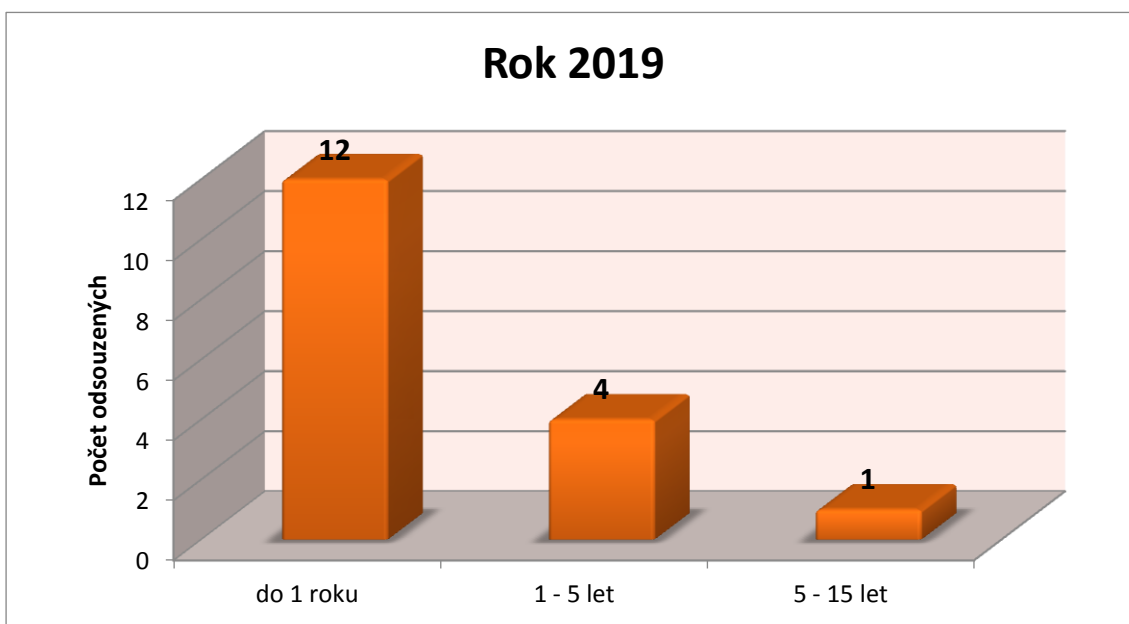
Zdroj: Vlastní tvorba

Graf č. 9: Délky trestů odsouzených nepodmíněně za rok 2018

Zdroj: Vlastní tvorba

Graf č. 10: Délka trestů odsouzených nepodmíněně za rok 2019

Zdroj: Vlastní tvorba

Zde je patrné, že nejvíce pachatelů dostalo trest délky trvání do jednoho roku v obou letech. Při posuzování délky trestu musí soud přihlídnout k závažnosti spáchaného činu, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele atd. Povaha a závažnost trestného činu jsou určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl

čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem.

Shrnutí:

V této kapitole praktické části byla pomocí grafů vyjádřena komparace statistických dat nebezpečného pronásledování za rok 2018 a 2019, vzhledem k věku pachatele a délky trestu nepodmíněně odložených.

18.1 Komparace dat pro Západočeský kraj za rok 2018 a 2019

Západočeský kraj je tvořen územími dvou samosprávných krajů Plzeňského a Karlovarského.

Tabulka č. 5: počet tr. č. stalkingu v Západočeském kraji 2018

Soudy	OS Cheb	OS Karlovy Vary	OS Plzeň - jih	OS Plzeň - město	OS Plzeň - sever	OS Sokolov
Počet tr.č	7	12	1	6	6	14

Zdroj: Vlastní tvorba

Tabulka č. 6: počet tr. č. stalkingu v Západočeském kraji 2019

Soudy	OS Domažlice	OS Karlovy Vary	OS Klatovy	OS Plzeň - jih	OS Plzeň - město	OS Plzeň - sever	OS Sokolov	OS Tachov
Počet tr.č	10	12	2	3	13	3	16	4

Zdroj: Vlastní tvorba

Shrnutí:

Z tabulek lze vyčíst, že za rok 2019 přibilo v Západočeském kraji poměrně hodně případů oproti roku 2018 a to i přesto, že za celou ČR ročně byl pokles zaznamenaného trestného činu nebezpečného pronásledování podstatně snížen.

Tabulka č. 7: Odsouzené osoby v Západočeském kraji rok 2018

Soudy	OS Cheb	OS Karlovy Vary	OS Plzeň - jih	OS Plzeň - město	OS Plzeň - sever	OS Sokolov
Odsouzeno	1	3	1	1	3	4

Zdroj: Vlastní tvorba

Tabulka č. 8: Odsouzené osoby v Západočeském kraji rok 2019

Soudy	OS Domažlice	OS Karlovy Vary	OS Klatovy	OS Plzeň - jih	OS Plzeň - město	OS Plzeň - sever	OS Sokolov	OS Tachov
Odsouzeno	1	6	1	2	3	2	0	2

Zdroj: Vlastní tvorba

Shrnutí:

Jelikož předchozí tabulky ukazovali nárůst zaznamenaných případů stalkingu za rok 2019, dalo se očekávat, že stoupne i počet osob odsouzených za tento rok, jejichž počet uvádějí tyto tabulky. Některé okresy si v těchto počtech polepšily a některé naopak pohoršily.

Tabulka č. 9: Věk pachatelů 2018

Soudy	Počet osob			
	25-29 let	30-39 let	40-49 let	50 a více
OS Cheb	1	0	0	0
OS Karlovy Vary	0	0	2	1
OS Plzeň – jih	0	0	1	0
OS Plzeň – město	0	0	1	0
OS Plzeň – sever	0	1	2	0
OS Sokolov	1	3	0	0

Zdroj: Vlastní tvorba

Tabulka č. 10: Věk pachatelů 2019

Soudy	Počet osob					
	15-17 let	20 -24 let	25-29 let	30-39 let	40-49 let	50 a více
OS Karlovy Vary	0	0	0	4	1	1
OS Plzeň – jih	1	0	0	1	0	0
OS Plzeň – město	0	1	0	0	1	0
OS Plzeň – sever	0	1	1	0	0	0

OS Tachov	0	0	0	2	0	0
------------------	---	---	---	---	---	---

Zdroj: Vlastní tvorba

Shrnutí:

U tabulek věku pachatelů v Západočeském kraji lze vyčíst, že průměrný věk pachatele je mezi 30 – 49 lety. Dále v roce 2019 se snížila věková hranice pachatele, přibila zde jedna osoba mladistvá mezi pachateli a dvě osoby mezi lety 20 až 24.

Tabulka č. 11: Odsouzení podmíněně odložené za rok 2018

Soudy	OS Cheb	OS Karlovy Vary	OS Plzeň - jih	OS Plzeň - město	OS Plzeň - sever	OS Sokolov
Odsouzení podmíněně odložené	1	3	1	1	3	1

Zdroj: Vlastní tvorba

Tabulka č. 12: Odsouzení podmíněně odložené za rok 2019

Soudy	OS Domažlice	OS Karlovy Vary	OS Klatovy	OS Plzeň - jih	OS Plzeň - město	OS Plzeň - sever	OS Tachov
Odsouzení podmíněně odložené	1	4	1	2	1	2	1

Zdroj: Vlastní tvorba

Shrnutí:

Podmíněné odsouzení lze uložit jenom, když se jedná o přečin. U pachatele, který vzhledem k jeho poměrům a k přihlédnutí k jeho dosavadnímu životu a okolnostem případu, se má za to, že postačí k působení na pachatele toto, aby vedl řádný život.

20 Rozhovory

Rozhovory byly provedeny s pracovníky organizací pomáhajícím obětem trestných činů.

19.1 Respondent č.1:

1. Jak dlouho pracujete v organizaci a co Vás k tomu vedlo?

Pracuji zde již řadu let. Hlavním motivem bylo pomáhat lidem v jejich nelehkých životních situacích.

2. Jakou formu pomoci nabízí organizace obětem stalkingu?

Poskytujeme právní informace, psychologické a sociální poradenství, praktické rady a informace.

3. Dokážete odhadnout kolika případy stalkingu se organizace už zabývala?

Přibližně tisíce případy.

4. Jako klienti se na Vás obracejí častěji ženy nebo muži?

Častěji ženy.

5. Dokázala byste říct o jakou formu stalkingu se jedná nejčastěji?

Nejčastěji rozchody manželů, partnerů.

6. Existují oběti, které tento trestný čin nenahlásí polici. Proč si myslíte, že tomu tak je?

Myslím si, že hraje roli strach z úkonů v trestním řízení, kterých se oběť bude muset zúčastnit. Nemají představu co je čeká, a také si mohou myslet, že pachatel nebude dostatečně potrestán.

7. Jaký postup byste doporučila oběti stalkingu při pokusu pachatele o kontakt?

Nereagovat na pokusy, svěřit se někomu.

8. Myslíte si, že je možné, že by někteří lidé byli predisponováni k tomu, aby se stali obětí stalkingu?

Nemyslím, obětí se může stát každý.

9. Myslíte si, že dnešní trestní úprava stalkingu jako nebezpečného pronásledování je dostačující?

Těžko říci, bývá komplikované rozlišit chování, které již naplňuje skutkovou podstatu trestného činu nebezpečného pronásledování, a které nikoliv. Myslím si, že nějaké změny by mohly být provedeny.

10. Spolupracujete na případech s policií ČR? A případně jakou formou?

Ano. Dochází ke spolupráci formou policejního krizového interventa, který nabídne oběti pomoc prostřednictvím naší organizace.

11. Co byste doporučila oběti stalkingu aby udělala jako první?

Svěřit se a vyhledat pomoc prostřednictvím organizace nebo policie ČR.

19.2 Respondent č.2:

1. Jak dlouho pracujete v organizaci a co Vás k tomu vedlo?

Pracuji zde přibližně pět let. K této práci jsem se dostala díky nabídce mé kamarádky, která pracovala jako sociální pracovník, hledali někoho nového a tak jsem na to kývla.

2. Jakou formu pomoci nabízíte obětem stalkingu a domácího násilí?

Poskytujeme poradenství formou odborného právního a sociálního poradenství a další přímou podporu osobám ohroženým zmíněným násilím.

3. Dokážete odhadnout kolika případy stalkingu spojeného s domácím násilím se organizace už zabývala?

Nědokáží přesně říci, ale určitě to bude okolo několik stovek od vzniku organizace.

4. Jako klienti se na Vás obracejí častěji ženy nebo muži?

Ženy.

5. Dokázala byste říct o jakou formu stalkingu se jedná nejčastěji?

Ex-partner stalking.

6. Existují oběti, které tento trestný čin nenahlásí polici. Proč si myslíte, že tomu tak je?

Protože si myslí, že jim policie nepomůže. A také díky tomu, že pachatelé bývají bývalí partneři obětí.

7. Jaký postup byste doporučila oběti stalkingu při pokusu pachatele o kontakt?

Především vůbec nereagovat a dát najevo jasné ne, pak je důležité se někomu svěřit, a také vyhledat odbornou pomoc.

8. Myslíte si, že je možné, že by někteří lidé byli predisponováni k tomu, aby se stali obětí stalkingu?

Obětí se může stát kdokoliv.

9. Myslíte si, že dnešní trestní úprava stalkingu jako nebezpečného pronásledování je dostačující?

Na to je těžké odpovědět. Nespecifikuje, jak dlouho musí pronásledování a obtěžování trvat, aby se dalo považovat za trestný čin, ani nestanovuje, jak intenzivní toto jednání pachatele musí být. Každý případ se musí posuzovat individuálně.

10. Spolupracujete na případech s policií ČR? A případně jakou formou?

Nabízíme klientům doprovody a právní zastupování.

11. Co byste doporučila oběti stalkingu aby udělala jako první?

Aby vyhledala odbornou pomoc, obrátit se na naší organizaci nebo nějakou jinou.

19.3 Shrnutí rozhovorů

Z odpovědí otázky č. 3 lze říci, že poměrně hodně lidí vyhledává pomoc prostřednictvím organizací.

U respondentů můžeme nalézt shody v otázce č. 4, kdy nejčastějšími klienty jsou ženy. A dále se shodli na otázce č. 5, kdy jak nejčastější forma stalkingu se objevuje pronásledování ex-partnerem. V otázce č.8 o predispozici oběti odpověděli také shodně, a to tak, že obětí se může stát kdokoliv. Neexistují přesné parametry pro určení, kdo se stane obětí.

Rozhodnutí, proč oběť nenahlásí trestný čin může mít mnoho důvodů, každá oběť je individuální a nemůžeme určit přesný důvod (otázka. č.6).

Co se týká trestní úpravy nebezpečného pronásledování (otázka č.9), respondenti nachází nedostatky v trestní úpravě. Zvláště v určení znaků, které rozhodují, zda se jedná nebo nejedná o tento trestný čin.

Důležité je, aby oběť vyhledala odbornou pomoc a svěřila se (otázka č.11). A také aby nereagovala na pokusy pachatele o kontakt a dát najevo jasné ne (otázka č.7).

Závěr

Stalking je poměrně rozšířeným a nebezpečným problémem. Před ustanovením stalkingu jako trestného činu v ČR, byly v médiích prezentovány případy stalkingu, které končili fyzickým napadením nebo úmrtím. Toto vyvolalo velký zájem a řada odborníků volala po uvedení mezi trestné činy. Avšak s uvedením do trestního zákoníku v roce 2010, by se dal očekávat další velký růst zájmu o tento fenomén jak ze strany odborníků, tak i laické veřejnosti. Bohužel se dá říci, že tomu je přesně naopak, zájem postupně upadá. V České republice neexistuje téměř žádná studie na toto téma, která by stalking systematicky analyzovala. Nejvíce se této problematice věnuje Čírtková, z jejichž poznatků bylo v této práci hlavně čerpáno. Určitě by bylo dobré zvýšit povědomí o tomto trestném činu pomocí přednášek na středních školách a gymnáziích. Podat alespoň základní informace a říci jak se bránit.

Co se týče obětí, z kazuistik a odborných publikací lze vyčíst, jaké závažné psychické dopady má nebezpečné pronásledování na oběti. Je důležité poskytnout oběti odbornou pomoc. Seznámit oběti s možnostmi a postupy právních opatření (z hlediska trestního řádu, zákona o zvláštních řízeních soudních, zákona o obětech trestných činů), které by mohla využít. Pro toto zajištění je potřebná spolupráce policie s organizacemi pomáhajícím obětem trestných činů. Lze zde vyzdvihnout organizaci Bílý kruh bezpečí, která má dlouhodobě smlouvu s policií ČR o vzájemné interakci a její pobočky se nachází po celé České republice.

Dle soudů, jak dokládají grafy, které vznikli pomocí statistických dat Ministerstva spravedlnosti je většina pachatelů potrestána uložením alternativního trestu podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody. Přestože existují další alternativní tresty, které nejsou často využívány a mohli by naplnit účel trestu mnohem lépe. I když podle statistik je recidiva u stalkingu téměř nulová, tím by se dalo hodnotit vydávající trestní opatření jako účinná k nápravě pachatele. Právní úprava nebezpečného pronásledování se zdá být tedy dostačující, i když ne každý s tím může souhlasit.

Cílem bakalářské práce bylo pochopení, že stalking je závažný trestný čin. Popsat způsoby, jimiž může být oběť obtěžována a pronásledována. Zaměřeni se na oběť a pachatele, jejich vztahy mezi sebou. V praktické části to byla analýza a komparace statistických dat z roku 2018 a 2019 o trestném činu nebezpečné pronásledování na území ČR a Západočeského kraje (je tvořen územími samosprávných

krajů Plzeňského a Karlovarského). Dále se práce zabývá uvedením kazuistik a rozhovory s pracovníky organizací zabývajících se pomoci obětem. Cíle této práce se dají považovat za splněné.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. 150 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.
2. SMEJKAL, V. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. 926 s. ISBN 978-80-7380-720-7
3. SHERIDAN, L a J BOON. *Stalking and Psychosexual Obsession: Psychological Perspectives for Prevention, Policing and Treatment*. 2008. s. 276. ISBN 0471494593
4. ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9.
5. ČÍRTKOVÁ, L. a P. VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2014-2.
6. ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0582-1.

Elektronické zdroje

1. ŠIMORDOVÁ, A. Stalking z kriminologického pohledu se zaměřením na pachatele a oběť. *Epravo*[online]. 2011 [cit. 2020-01-17]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/stalking-z-kriminologickeho-pohledu-se-zamerenim-na-pachatele-a-obet-73846.html>
2. ŠÁMAL, P. a KORBEL, F. Trestněprávní postih nebezpečného pronásledování, tzv. stalkingu. In: *Původní nebo upravené texty pro ASPI* [elektronický zdroj]. [Praha: Wolters Kluver], 1.1.2010 [cit. 8.3.2020]
3. NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ. *Bílý Kruh Bezpečí* [online]. Bílý kruh bezpečí, [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>
4. POSLÁNÍ A ČINNOST. *Bílý Kruh Bezpečí* [online]. Bílý kruh bezpečí, [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>
5. NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ. *Diecézní charita Plzeň* [online]. [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.dchp.cz/nase-sluzby-pomoc-v-krizovych-situacich/intervencni-centrum/prakticke-rady/nebezpecne-pronasledovani-stalking/>

6. PLZEŇSKÝ KRAJ: POMOC OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ. *Člověk v tísní* [online]. [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/co-delame/socialni-prace-v-cr/plzensky-kraj/pomoc-obetem-trestnych-cinu>
7. Krátkodobá ochrana - otázky a odpovědi. *Policie ČR* [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kratkodoba-ochrana-otazky-a-odpovedi.aspx>
8. Stalking. *Profem* [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: https://www.profem.cz/cs/scimpomahame/pribehy klientek#h_52557679271540474220966
9. GOLIS, Ondřej. Sedm let se stalkerem. *IROZHLAS* [online]. Praha, 2018, 16.06.2018 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/stalking-stalker-ponasledovani-sedm-let_1807160600_ogo
10. GOLIS, Ondřej. Zpověď stalkera: Tu holku mám prostě rád, intenzita psaní ji asi překvapila. Bral jsem to jako recesi. *IROZHlas* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/stalker-stalking-rozhovor-video-sledovani_1807160600_ogo

Legislativní dokumenty

1. Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.
2. WIPPLINGEROVÁ, Miloslava, Radka ZAHRADNÍKOVÁ a Kristýna SPURNÁ. *Zvláštní řízení soudní. 2.*, opravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-829-1
3. JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní zákoník a Trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 5. vydání. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-049-9.
4. DURDÍK, Tomáš. *Zákon o obětech trestných činů: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-109-7.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1: počet tr. č. v Západočeském kraji

Tabulka č. 2: počet odsouzených v Západočeském kraji

Tabulka č. 3: Odsouzení nepodmíněně v Západočeském kraji

Tabulka č. 4: Odsouzení podmíněně v Západočeském kraji

Tabulka č. 5: počet tr. č. stalkingu v Západočeském kraji 2018

Tabulka č. 6: počet tr. č. stalkingu v Západočeském kraji 2019

Tabulka č. 7: Odsouzené osoby v Západočeském kraji rok 2018

Tabulka č. 8: Odsouzené osoby v Západočeském kraji rok 2019

Tabulka č. 9: Věk pachatelů 2018

Tabulka č. 10: Věk pachatelů 2019

Tabulka č. 11: Odsouzení podmíněně odložené za rok 2018

Tabulka č. 12: Odsouzení podmíněně odložené za rok 2019

Graf č. 1: Výskyt stalkingu od zavedení do tr. zákoníku

Graf č. 2: Počet tr. činu stalkingu v jednotlivých krajích podle soudů

Graf č. 3: Odsouzené osoby

Graf č. 4: Odnětí svobody nepodmíněně

Graf č. 5: Odnětí svobody podmíněně odložené

Graf č. 6: Další uložená trestní opatření

Graf č. 7: Věk odsouzených za rok 2018

Graf č. 8: věk odsouzených za rok 2019

Graf č. 9: Délky trestů odsouzených nepodmíněně za rok 2018

Graf č. 10: Délka trestů odsouzených nepodmíněně za rok 2019